

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, június 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: Egy villamos ivlámpáról.**
- A képviselőház ülése.**
- Apponyi új programja.**
- Aradi iparpártoló szövetség.**
- Két emlékmű.**
- Közgyűlés a polgármester ellen.**
- A japánok előnyomulása.**
- Az ipartestület gyűlése.**
- Hastünetvezők Berlinben.**
- Bár katonatiszt Aradon.**
- Szelle bersei.**
- Ferrongás Szemlaken.**
- Gyilkosság a fővárosban.**
- Tárca: Apróságok a szegedi grófról.**
- Csarnok: A Straus ur nagy fia. Irta: Szabó F.**

Egy villamos ivlámpáról.

Arad, június 13.

Hát érdemes egy villamos ivlámpáról vezércikket írni, még pedig olyan ivlámpáról, mely nem is ég? Hát nem elég jó volna néki, már t. i. a kialudt ivlámpának „A közönség köréből” öt-hat sor?

Tessék elhinni, nem volna elég. Fel-szólalás, interpelláció, nyitott mind nem vezet célhoz. És az is nagy kérdés, hogy az első helyen megjelenő cikk fején találja-e a szöveget? Előbb-utóbb, ismétlések után, talán igen, de mindenesetre nagy időbe telik.

Hanem most már kezdjük a kezdetén. A villamossági részvénytársulat, concessziója és kizárólagossága ellenében, néhány villamos ivlámpának ingyen való vi-

lágítását biztosította a városnak. Ezen ingyen világító lámpák közül egyiket — és pedig azt, mely a szentháromságszobor helyén állt — elvitték. Ennek már három esztendeje. Több rendbeli nógatás és sürgetés folytán elhatározott, hogy az ivlámpát a Baross-parkban állítják fel.

Határozat ide, határozat oda: az ivlámpa még most sincs felállítva.

Azt kérdeik önök, hogy miért nincs felállítva? Talán azért, mert nem a közuti vaspályáé, vagy a vízvezetési társulaté! Mert most az a divat, hogy a két utóbbit üssük. Sok függ attól is, hogy mely vállalat vezérférfiától várhatjuk, hogy visszaüt és ha visszaüt, milyet üt.

Lehet, hogy van valami ebben a feltevésben, de azért másutt kell keresni a baj okát. És pedig ott, hogy nem tudjuk, és nem tudják, hogy ezért a sok évi mulasztásért, (melyről ezren beszélnek) ki a felelős? Mihelyt nem tudjuk ki a felelős, azt sem lehet megállapítani, kinek kellene a mulasztást jóvá tenni.

Minden rendszer első fogalma az, hogy az elkövetett hibaért ez vagy az a társulat vagy hivatal viseli a felelősséget. Tudnunk kell azt, ki felelős, ki hibás és kinek kell jóvátenni, a mit azelőtt rosszul tett. Mert az még nem baj, hogy hibákat követnek el, de az már nagy baj, hogy ezen hibák korrigálására semmi sem történik. Egy törvény nélküli állapot előbbre való, mint egy törvényes állapot, a melyben azonban a törvényeket nem tartják be.

Ime ez az ok, a miért érdemesnek találtuk ezt a bizonyos ivlámpát vezércikkben szóvá tenni.

Mert ebbe a reszortba tartozik az is, hogy a villamvilágításért, mely alig egy tizedét teszi ki a légszeszvilágításnak, ugyanannyit fizetünk, mint a gázvilágításért. Mivel indokolják ezt a borzasztó pénzpazarlást? Kit terhel a felelősség ezekért az évenként kidobott tizezrekért?

Megengedjük: azt sem tudták, hogy a villamvilágítás ugyanannyiba kerül, mint a tizszerannyi légszeszvilágítás? Sőt hisz-szük, hogy ők maguk voltak legjobban meglepetve, a mikor ez a szörnyű felfedezés véletlenül kipattant.

Szívesen mutatnánk rá szabatosan, precise, hogy ki nem tudta és ki volt legjobban meglepve, de magunk sem tudjuk, hogy kit illet tulajdonképen. Tizezreket dobtak ki a város pénzből, csak azért, mert nem tudták, hogy drágább a villamos világítás, mint a légszesz és kétségbeesve állunk itt, mert nem tudjuk, hogy kinek kellett volna ezt tudnia. A gazdasági tanácsosnak, a főmérnöki hivatalnak, vagy a számvevőségnek? Hát honnét is tudhatná ezt a diszproporciót a főmérnöki hivatal? Hisz nem ő fizeti ki a számlákat. És mi köze hozzá a számvevőségnek? Hisz ő nem vizsgálja azt, hogy mint aránylik a gázvilágítás a villamosvilágításhoz? És végre mi gondja rá a tanácsnok urnak? Hisz az nem járja, hogy ő beleavatkozzék másoknak a dolgába.

Apróságok a szegedi grófról.

(Tisza Lajos és a királyi biztosság.)

Tegnap leplezték le Szegeden a város nagy rekonstruktorának, Tisza Lajos grófnak szobrát. A néhai királyi biztos szegedi éveiből ez alkalommal a következő jellemző apróságokat eleventik föl:

A királyi biztosság tagjai esténként szívesen jöttek össze Pillich Kálmán ügyvéd, a város egyik hangvivőjének újszegedi nyaralójában. Komjáthy Béla csöpögöttetett jó kedvet a társaságba, ő írta le versben az egész királyi biztosságot is.

A háziasszony tisztet az agglegény Pillich özvegy édesanyja teljesítette. Nyolcvan éves matrona, mintaképe a magyar nőknek. Másodszori beszélgetésnél már mindenkinek azt mondta: — Édes fiam!

Az egész város viszont úgy hívta, hogy „Grósz”. Még a gyermekek is így becőzték az unokái révén. A „Grósz” egyénisége egész fogalomná vált, ő is fiaiként szerette vendégeit, a biztos tanácsosokat.

Akkoriban történt, hogy Tisza Lajos jeles külföldi technikusokat hívott meg a Tisza-folyó szabályozására, akik memorandumokban kifejtették, hogy a hidnál a legkeskenyebb a folyó, mindössze nyolcvan öl széles (a mai hid négyszáz méternyi), Új-Szegeden hozzá kell vágni a mederhez egy jókora részt. Ez viszont kisajátí-

tásokkal járt, azért Tisza Lajos elhatározta, hogy megtekinti az ottani telkeket.

Nappal nyilvánosan nem akarta ezt megtenni, jobb időt talált reá. Akkor, az első hónapokban, mind n este hat és hét óra között átlövegolt Deszkre a Gerliczy bárókhoz, ott hált a kastélyban, reggel négy órakor pedig lóháton ment vissza Szegedre.

Egy ilyen hajnalban leszállt a lóról és oda-dobta a gyepelt a lovászának.

— Várj meg, amíg visszajövök.

Azzal bement a legelső kertbe, amelyik éppen Pilliché volt, hogy megtapasztalja a telkek-körülményeket. Nyugodtan járt-kelt, hiszen ki kél föl reggel négykor! Arra nem számított, hogy a Grósz már háromkortalpon szokott lenni. Zavarba is jött, amikor ráakadt egy lugasban.

— Bocsánat, nagyságos asszonyom, erre jártam és bejöttem, megnézni ezt a tájéket, mert még nem ismerem. Tisza Lajos királyi biztos vagyok.

A nagyszony örült a szerencsének, sőt engedelmet kért, hogy ő kalauzolhassa magas vendégét.

Rózsanyitás ideje volt, akkor pompáztak legfényesebb ragyogásban a szenvedélyesen kerétkedő Pillich speciálításai. Tisza nem győzött csodálkozni.

— Milyen szép rózsza! Hát az a másik! A Grósz pedig hirtelen kis bokrétát kötött:

— Ha kegyeskedik elfogadni...

Tiszát végtelen jól érintette a figyelem. Köszönte is sokszor, míg végre szavába vágott özvegy Pillichné:

— Sose köszönje, kedves fiam, szívesen adom.

Abban a pillanatban észrevette már, hogy tulment a bizalmaskodásban és valósággal megjött.

— Bocsánat, kegyelmes uram, de tetszik tudni, ugy rájár a szám!...

Tisza arca felderült:

— Ugyan, édes Grószikám, ne mentegesse magát. Nekem még nem mondta ezt senki, ez a kitüntetés az én legnagyobb büszkeségem. Nevezzen tovább is fiamak, de engedje meg, hogy én is Grószikának hívjam, ne csak a tanácsosaim.

A „kitüntetés”-ről dicsekedve emlékezett meg sokáig aztán is Tisza Lajos, amikor már grófi rangra emelte a királyi kegy.

Királyi biztossága idején egész nap dolgozott, fáradott és csak este szeretett enni. Meghívta egyszer ebédre az egyik tanácsosát. Stesser titkár volt az asztalnál a harmadik. A későn jövést, ép úgy mint a kártyát nem szerette. Idegessé tette mindkettő. A korábban jö-vővel azonban szívesen és kedélyesen elbeszélgetett.

Az ebéd valami francia levessel kezdődött. Pár kanálnyi ettek belőle, hogy csak tessék-lássék. Utána pompásan elkészített négy fél fogolyt hoz be az inas. Egy-egy felet kivett mindenki, maradt még egy. Stesser annyit fogyaszt-

Nagy a panasz a légszuszvilágítás rossz minősége miatt. Nem tudjuk, tesz-e mérő próbákat a mérnöki hivatal ez irányban? És hol lehet ennek rendezése és javítása miatt panaszt emelni? Van ugyan világtási bizottságunk, de ez nem ülészik és nem funkcionál.

Urak, nem elegendő a szabályzat, a hivatalos órák betartása, a törvények ismerete, a tanulmányutak; mindez semmi a felelősség tudata nélkül. Ez kell, hogy legyen a cement, mely azokat a különböző tulajdonságokat összeköti és összeforrasztja. Tudnunk kell, hogy ha hibát követünk el, azért a hibáért felelősségre vonnak. Ez a tudat fog legjobban visszatartani attól, hogy hibát kövessünk el.

Alkotmányos életben és a szabadságban, tehát az erények közepette is, érvényesülnek az emberi hibák: az erősek túlzásba esnek, a gyengék pedig hanyagságba. Épp ezért szükségünk van egy gyökeres ellenszere és ez a felelősség megállapítása. Ez az erőket visszatartja a tulajdonságoktól, a gyengéket pedig a kényelemtől.

Nem szeretjük ott látni az izzadság nyomait a munkán, szeretjük, ha a munka eredménye tisztán és simán fekszik előttünk. De azt sem helyeseljük, ha a munka csak úgy van elvégezve, hogy „most meg van.” A felelősség tudatában levő hivatalnok nem elégszik meg azzal a munkával, melyről azt mondja, hogy jól megcsináltam, hanem igyekszik azt mondhatni, „hogy jobban nem lehet megcsinálni.”

Ez az a bizonyos hivatal, melynek reszortjába tartozik az a bizonyos ivlámpa, mely a Baross-parkban nem ég, bizony nem mondhatja magáról, „hogy ezt jobban nem lehetett megcsinálni.”

Ellenben — tiszta fogadunk egy ellen — érzékenykedni fog. Mert a felelősséget lehet ám érzékenységgel is pótolni. Ez is egyik módszer. Csak hogy mi is segíthetünk a dolgon. Mi jögon érzékenykedhetik valaki azon, ha azzal fejezzük be e fejtegetést, hogy „Arad város közönsége elvár-

ja, hogy mindenki teljesítse kötelességét,” ha Nelson katonáit a trafilgári csatánál azzal biztatta, hogy „Anglia elvárja, hogy mindenki teljesítse kötelességét.”

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Az indennitás van napirenden és mégis alig egynéhányan voltak jelen. A vita is, a mely az obstrukcióból ismerős tárgy körül megindult, meglehetősen álmos volt. A függetlenségi képviselők Komjáthy Béla, Rátkai László, Lovászy Márton is jobbára a régi, s előre várt panaszokkal és sérelmekkel hozakodtak elő. Mozgalmasabb akkor lett a helyzet, a mikor Simonyi-Semadam Sándor, a néppárt szónoka hiperlojalitásában a függetlenségi párt ellen szólt.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése június 13-án.

— Kezdeté d. e. 10 órákor. —

Elnök: Jakabffy Imre.

Elnök bejelentette, hogy Bartha Odön egészségének helyreállítása okából hat heti szabadságot kért.

Daróczy Aladár a kérvényi bizottság előadója bemutatta a kérvények hetedik sorjegy-zékéről szóló bizottsági jelentést.

A bizottságokban hiányzó tagoknak a megválasztása következett, még pedig egy tagnak a kilencedik bíráló bizottságba és két tagnak a horvát regnikolaris bizottságba való választása. A hivatalos jelöltek Komjáthy Béla és Münnich Aurél a regnikolaris bizottságba és Trauschenfels Emil a bíráló bizottságba. A szavazás névszerint történt.

(Az indennitás.)

A szavazás megejtése után az indennitásra tértek át.

Neményi Ambrus előadó ajánlotta az 1904. évi első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról az 1904. évi IV. t. c. hatályának, az 1904. évi augusztus hó végéig való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot elfogadásra.

Komjáthy Béla a Kossuth-párt nevében a javaslat ellen beszélt. Pártja a javaslatot azért nem fogadja el, hogy ettől a kormánytól a kormányzás eszközeit megvonja. Es nemcsak ennek a kormánynak, de más hatvanhetes alapon álló kormánynak sem szavazza meg a felhatalmazást. A miniszterelnök programbeszédében az alkotmány megerősítéséről beszélt és éppen Tisza volt az, aki ellene súlyos merényletre készült. (Helyesítés a szélsőbaloldalon). Foglalkozik a miniszterelnök programbeszédével a kormányzati multjával. A miniszterelnök és kormánya a nemzeti akarattal szembe helyezkedve érvényesítették a bécsi udvar akaratát Magyarországon és nem valósítottak meg abból a kevésből sem semmit, amit ígértek, a mikro kormányra jutottak. Tények indokolják a kormány iránti bizalmatlanságot.

A szabadelvűpárt katonai programját nem hajtotta végre a kormány, és félre magyarázta. A nemzetiségi kérdésről szólva felemlíti, hogy ámbár még 1840-ben törvényt alkottunk, hogy ebben az országban semmitféle felekezetnek nem lehet olyan papja, a ki a magyar nyelvet nem bírja, mégis a kormány oly férfut nevezetett ki püspöknek, a ki nem érti az állam nyelvét. Bizalommal ehhez a kormányhoz nincs, és ennelfogva a javaslatot nem fogadja el. (Helyesítés a szélsőbaloldalon.)

(A néppárt és a szélsőbal.)

Simonyi-Semadam Sándor a néppárt állásfoglalását fejtette ki röviden, azért, mert hisz a költségvetési vitánál lesz rá alkalom, hogy a párt a kormány iránt való bizalmatlanságának hathatósabban kifejezést adjon. Kérdi, milyen munkaprogramot ad a kormányelnök? Milyen sorrendben akarja a javaslatokat tárgyalatni? Nem ért egyet a függetlenségiakkal abban, hogy az alkotmány osakis a nemzeté; az alkotmány ép úgy a királyé is, mint a nemzeté. Legyünk őszinték és valjuk meg, hogy peccatur interes citra muros. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon) Felkiáltások balról: Az nem igaz! A nemzet nem vétkezhet!

Simonyi: Nem úgy értettem, úgy, voltak egyesek, kik vétkeztek a nemzet ellen. (Felkiáltások balról: Kicsoda!) Azok, kik a törököt reánk vezették. Nem szavazza meg a javaslatot.

Tisza István kormányelnök egyelőre kijelenti Simonyi kérdésére, hogy a nyári szünet előtt a költségvetést, a vasutasok fizetés-rendezését, a civilistát és a katonai alapítványi helyekről szóló javaslatot akarja csupán letárgyalatni. (Helyesítés a jobboldalon.)

Lovászy Márton a Szederkényi-párt nevében szintén csak röviden nyilatkozik és azt mondja, hogy a pártja a kormány iránt bizal-

tott ilyenkor, mint a madár, (könnyű volt neki ehetett egész nap!), de Tisza is éhes volt, a vendége is. Egyszerre találkozott tekintetük az inas kezében lévő tálon.

Az kimegy és behoz összesen három fél fogolyt, amiből az sült ki, hogy megint csak egy maradt, megint összenéztek, az inas megint távozott... Vagy négyszer ismétlődött ez meg.

A Tisza-konyhát tehát nem lehetett zavarba hozni.

A következő fogás vesepecsenye volt. Tisza is, tanácsosa is ugyancsak hozzáláttak, a kilónyi husnak már körülbelül hire-hamva volt, mikor a királyi biztos ráteszi a kezét a vendég vállára.

— Roppantul örülök, hogy ilyen jó étvágya van, mert malőrös ember vagyok. Az ünnepi ebédeken, kettőkor nem tudnak a szegediek enni, mert már jóllaktak. Hatkor sem esznek, mert viszont akkor még nem éhesek. Ha pedig senki sem eszik, sem iszik, nekem sincs étvágyam.

— Kegyelmes uram, — volt a felelet — a jót sohsem vetem meg. De meg aztán készülttem is erre az ebédre.

Hét órákor, fekete kávé után, Stesser felemelkedett, a vendég is követte példáját.

— Hohó — mondta Tisza — esze szaladjon, most jön a csibuk.

Azok ismerték csak a maga igazi formájában, akik látták mint házigazdát, mikor levetett magáról minden feszességet és szeretetreméltóságával csak a kedélyessége veteledett.

Ezt a tanácsosát másnapra megint meghívta.

— Ne nehezteljen meg, de csak magával tudok jól enni. Ilyen szépen, gusztusosan nem kezel senki az ételt.

Ott is ebédelt nála azontul hetenkint háromszor-négyszer.

Tisza semmi ajándékot nem fogadott el, társaságba nem járt, a végsőkéig izoálta magát. Jó étvágyu tanácsosától mégis elfogadott májusban egy remek kean—kean dinnyét. Ott termett az a szenvedélyes kertész ujszegedi üvegházában.

Leves után nyomban hozzák is ezüst tálcán felszeletelve, de a tanácsos csak úgy foghegyről szopogatta a legkisebb darabot.

— Mi ez? — kérdezte Tisza. — A saját termését sem becsüli meg? Hiszen kitűnő!

— Igaz, igaz, de hogy őszinte legyek, én az ebéd végén szeretem a dinnyét.

— Lásza, mond valamit, de hát ilyen a francia konyha.

— Indítványoznék valamit, kegyelmes uram, tegyük el utolsó fogásnak.

— Jó!

Meg is ették egészen, azután meghonosította Tisza Lajos a francia konyha dacára ezt a szegedi szokást.

— Köszönöm, — mondta — hogy változtattott ezen a rossz divaton.

Istenben boldogult Kovács Albert iskolaszéki elnök kedves emberre volt Tisza Lajosnak ép úgy, mint ahogy nagy tisztelettel övezte az egész város.

Egy Szilveszter-est alkalmával vendége volt ő is a királyi biztosnak tea-estélyén.

— Jó volt-e a tea? — fordult feléje a házigazda.

— Jónak jó, kegyelmes uram, de nem ártana egy kis borovicskával megkalapálni.

Az előzékeny Tisza, aki egy kívánságot sem hagyott ilyen esetben teljesítés nélkül, ettől kezdve bevezette tea-estélyekre a híres „Tisza kabinet“-et, ami akkor már nagy népszerűségnek örvendett a budapesti kaszinókban.

Tisza Kálmán is lejött egy alkalommal Szegedre s mikor a kétszersültök tömegébe egyszerre beállítanak az inasok a borral, csodálkozva, kérdőleg tekint öcsésére.

A királyi biztos elérte a tekintetét és kedélyesen felkacagott.

— Tudod, Kálmán, ha már az ember Szegedre jön és rekonstruálja a várost, szegedivé is kell változnia. Ez itt szokás, kösöld meg.

A miniszterelnök huzódott eleintén, de Kovács Albert jóízű kínálgatásának nem tudott ellentállani s bizony vidám kedvre hangolódott vala.

Később odahaza, a politikai jelentőségű miniszterelnöki estélyeken, a vendégek nem kisebb rémülettel tapasztalták, hogy a tea után bort is kapnak.

— Szegedi szokás, jó szokás! — magyarázta Tisza Kálmán.

És a vendégek közül egyiknek sem jutott eszébe, hogy az tulajdonképpen ellenkezik ezzel a fényes etikettel, amelyk mellett az sem érzi jól magát, aki kitalálta.

matlansági okokból nem szavazza meg a javaslatot.

Szünet után

Rátkai László kifejti, hogy a miniszterelnök a nemzeti vívmények ígéretével jött ide, de ígéreteit sem a hadügyi, se a nemzeti, se a gazdasági téren nem teljesítette. Utalva a delegációban történetekre, jellemzőnek tartja, hogy az államnak nincs tízennyeg milliója a népoktatásra, holott ugyanakkor négyszázötven milliót dobnak ki a hadügyi célokra. Sürgeti a szíveskedések föl vételét.

(A napirend előtti szó.)

Lengyel Zoltán kifogásolja, hogy az elnök nem adta meg a mai ülés elején Rátkai Lászlónak a napirend előtt való felszólalás jogát.

Jakabffy alelnök rövidesen nyilatkozott erre, majd

Tisza István miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az elnök a napirend előtt való felszólalást csak akkor engedheti meg, ha a tárgyat sürgősnek találja, ellenkező esetben megtagadja. Ha a képviselő az elnök határozatával nincs megelégedve, az ügyet a Ház elé viheti. Kéri a képviselőket, hogy az összehalmozódott anyagra való tekintettel a napirend előtt való szólás jogával csak a legsürgősebb szükség esetében éljenek. (Helyeslés.)

Elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

Apponyi új programja.

(A fölélezett nemzeti párt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Apponyi Albert az elmúlt vasárnap politikai pályájának egy újabb fordulójához jutott. Oh, be sokszor állott már e pályán fordulóponton Apponyi gróf, a ki soha sem értett a politikai törekvések gyakorlati érvényesítésének tudományához s nagyon is az illúziók világában élt. Most is, mikor Jászberényben új eszméket és új tanokat hirdet: az illúziókban való csalódás bizonyos keserűségének s a maga politikájához fűződő bizalomnak igen csekély mértékével apostolokodik. Erre az apostolokodásra támaszkodva szándékozik most halottaiból életre keltetni a régi nemzeti pártot, a mely szerdán már szervezkedő gyűlést tart s aztán elfoglalja az ellenzéki helyet a törvényhozásban.

Apponyi tehát nem vonul vissza és nem mond le sikertelen küzdelmeiről. Folytatja azt a toldott-foldott régi programot, melyhez enyhítőnek egyedül a gazdasági önállóság követelését vette föl. A jászberényi beszéd tehát nem annyira beszámoló volt, mint inkább programbeszéd. Egy új programnak a kifejtése a néhai nemzeti párt roncsain.

A maga politikai helyzetét eképpen világította meg: az eszmei tért hódították, s maga pedig egyénileg tért veszített. Ebből következő, hogy helyesen fogta föl a nemzeti politika tartalmát, de a taktikához nem ért. Csinálja tehát tovább, a mihez ért, vagyis szolgálja a nemzeti politikát, eszméinek taktikai kihasználását pedig mások a bizza.

Politikai hitvallásának alapigazsága ez: „A nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljeségének egyetlen lényeges szervét sem, ha nemzet akar maradni.” Szoros összefüggést lát a nemzeti egység megszilárdításának főadata — a nemzetiségi kérdés — és a nemzeti egyéniségnek az egész vonalon való érvényesítése között. Ezért követeli a magyar királyt közölgő egyéniségének külső megkülönböztetését az osztrák császártól. Követeli a külön magyar lobogót, az önálló magyar udvartartást. Követeli továbbá a magyar hadseregben a magyar tisztek alkalmazását, magyar zászlót, magyar cimert, esküt a magyar alkotmányra és — az előfeltételek megszerzése után — a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet. Gazdasági téren fölveszi politikai céljai közé az önálló vámterületet.

Programja kiterjed a nemzeti élet egész mezejére s nagyjában megjelöli álláspontját a politikai tevékenység minden vonatkozására: belső föladatak, vallás, kultúr, közgazdaság, ipar, kereskedelem, szociális politika tekintetében. A nemzeti élet teljességre törekszik s mindazokban a kérdésekben, a melyeket érintett s azt a célt tekintve, a melyet szolgálni kíván, világosan látja a maga hivatását s oly harmóniában van önmagával, a minőt eddig még sohasem érzett. Mondja ő.

Azt hisszük, hogy a politikai világ némi csalódással fogadja a jászberényi szöveget. Többet várt ettől. Jobban mondvá valami egyebet. De gróf Apponyi nagyon tartózkodó volt s beszámolójában nagyon kiméletes volt mindenféle fajtájú ellenfeleivel szemben, de különösen kiméletes volt ama régi híveivel szemben, akik elhagyták. Talán azért, mert reméli, hogy viszatérnek hozzá. Hát csak térjenek!

TÁVIRATOK.

A marokkói szultán szökése.

London, június 13. A Times Tangerből tegnapi kelettel jelentést kapott, hogy az egész Marokkóban jól szervezett összeesküvés készül a szultán detronizálására. Ennek a felkelésnek semmi összefüggése nincs az utolsóval, a múlt év vallásos osztályokból eredt és számos kiváló személyiség támogatja. Már akkor megbeszélték a felkelést, a mikor még az angol-francia egyezmény nem volt köztudomású. Az egyezmény csak megerősítette a felkelést, mert most a szultánt azzal vádolják, hogy az országot eladja Franciaországnak. A szultán, a kinek van tudomása az összeesküvésről, talán kénytelen lesz elhagyni Fezt, mely esetben Tangerbe megy.

London, június 13. Újabb, még megerősítésre váró jelentések szerint a szultán már kénytelen volt elhagyni székhelyét Fezt elhagyni.

Franciaország és a Balkán.

Konstantinápoly, június 13. Kéllometlen hatást keltett a Jildizben, hogy Gourdon altengernagy jelen látogatása közben Delcassé miniszter válaszolt a musli szandsákból örmények helyzetére vonatkozó interpellációra. Török részről azt állítják, hogy kevés kihágás fordult elő. Az interpelláció következtében újabb sürgős parancsok mentek a katonai és polgári hatóságokhoz, hogy minden zavargást akadályozzanak meg.

Aradi iparpártoló szövetség.

(Nagygyűlés az ipartestületben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Az aradi kereskedelmi, ipari és társadalmi egyesületek és testületek kiküldöttel vasárnap délelőtt, az ipartestület nagytermében népes értekezletre gyűltek össze, a melyen az iparpártolás missziója érdekében közös akció megindítását határozták el. Az új akció kerete az aradi iparpártoló szövetség, a melynek vezetőit a vasárnapi gyűlés megválasztotta. Tagdíja, egyesületi jellegénél az új szövetségnek, hanem eredményt a vezetők buzgalmán és tevékenységén kívül főképp abban várja, hogy minden ki a szövetségbe lép, nemcsak szóban, de tettekben is lelkes pártolója és híve lesz az iparpártolásnak, s vásárlója a magyar gyártmányoknak.

A gyűlést Söfalvy György, mint a szervező bizottság elnöke nyitotta meg. Üdvözlő a megjelent kiküldötteket és szép szavakkal vázolta a hazafias eszmét, amelynek szolgálatába szólítja a megjelenteket.

A szövetség tervezetét, a melyet minden meghívottnak kinyomatva megküldtek, fölolvastottak tekintették. E fölött a vitát Kossuth Pál gyógyszerész, mint a Boros Béni-kör küldöttje nyitja meg. Ama kérdést teszi, hogy a mozgalom csak Aradra szorul avagy kiterjeszkedik-e a megyére is.

Elnök feleli, hogy az itteni szervezkedés és a munkálatok rendes felvétele után a mozgalom a megyére is kiterjeszkedik. Ezek után a tervezetet elfogadták.

Wallfisch Károly a munkások rokkant és nyugdíjgyulete aradi fiókjának elnöke azt kérde, ha a szövetségnek tagjai nem lesznek, miből fogják az akcióval fölmerülő kiadásokat fedezni. Az elnök azzal felelt, hogy a kiadások a lehető legcsekélyebbek lesznek s azok fedezéséről a mozgalmi bizottság fog gondoskodni.

Ezek után megalakították a szövetség vezetőségét. A kijelölt bizottság részéről az elnök hangsúlyozta, hogy a lajstrom összeállításánál körültekintő figyelemmel voltak arra, hogy a társadalom minden ágazata szakavatott férfakkal képviselve legyen az egyes osztályokban és nyugodt lelkiismerettel ajánlhatja a felolvasásra kerülő névjegyzéket elfogadásra.

Az iparpártoló szövetségnek és az igazgatóság elnökévé egyhangú lelkesedéssel Vásárhelyi Béla főrendiházi tagot választották meg.

Az igazgatóság tagjaival megválasztották: Andrányi Károly, dr. Barabás Béla, br. Bánhidny Antal, Bing Vilmos, Éles Ármán, Hegedüs László, Heinrich Sándor, Herzi Bernát, Kristófy János, Laczay Endre, dr. Nagy Sándor, Natliand Bernát, dr. Nemess Zsiga, Neuman Dániel, Nagy Kálmán, Nesnera Adárá, Magyary Ferenc, Markóczy Lajos, Ottenberg Tivadar, Reiber Emil, Ring Géza, Salacz Gyula, Vásárhelyi László, Walder Gyula, Wadowsky Gusztáv és Varjassy Árpád. A további választások eredménye ez:

Az ügyvezetés elnöke Tedeschi Viktor. Tagja: Glück Károly, Konecz Gyula, dr. Marschall Lajos, Stengi Andor. Jegyzők: Bleier Mór, Sugár Károly, Schwarz Zsigmond.

A kereskedelmi osztály elnöke: Weisz Sándor. Alelnökök: Maresch Gyula és Reinhardt Gyula. Titkár: Faragó Rezső.

Az iparügyi osztály elnöke: Ifj. Neuman Adolf. Alelnökök: Berán Antal, Edvi Illés László, Reisinger Sándor. Titkár: Kis Ferenc. Jegyző: Ifj. Moskovitz Izidor.

A mozgalmi osztály elnöke: Kovács Vince. Alelnökök: dr. Badó Árpád, Bene Gyula, Söfalvy György, Wallfisch Károly és Zseli Kálmán. Titkár: Ifj. Moskovitz Izidor. Jegyző: ifj. báró Bedeusz Károly.

A sajtóügyi osztály a vidéki hírlapírók országos szövetségének aradi választmánya lesz.

Az indítványok során Tedeschi Viktor azt az előterjesztést tette, hogy az értekezlet küldöttségileg tisztelgően Vásárhelyi Béla főrendiházi tagnal. A küldöttség tagjaivá felkötött Tedeschi Viktor, Weisz Sándor, Nagy Kálmán, Kossuth Pál, Kövér Gyula, Bene Gyula, Kovács Vince, Pöhm János.

Vásárhelyi Béla megköszönte az őt ért bizalmat, s kijelentette, hogy a megválasztást elfogadja, s tőle telhetően igyekezn fog annak céljai megválasztását elősegíteni.

Az értekezleten képviseltette magát: az aradi kereskedelmi és iparkamara, az aradi ipartestület, az aradi kereskedelmi testület, az aradi Lloyd-társulat, az aradi iparfelügyelőség az aradi kereskedők köre, a Kossuth asztaltársaság, az Asztalos Sándor-asztaltársaság, Boros Béni-kör, Aradi Székely otthon, Névtelen asztaltársaság, Jó-érv-asztaltársaság, Bur asztaltársaság, a szakiskolák végzetek egyesülete, az önálló szabóiparosok szakcsoportja, a kőműves és ácsmesterek vállalati szövetsége, a magyar országos munkások rokkant nyugdíjgyulete, az Erzsébetvárosi Testvériség agghonvédek segélyező asztaltársaság, a Meteor kerékpár-egyesület, a nyomdászok szakegylete, az iparos-íjak önképző egylete stb.

Két emlékmű.

(Tisza Lajos gróf szegedi szobra. — A csáktornyai Zrínyi-oszlop.)

Arad, június 13.

Ujjáalkotásának negyedszázados jubileumát ünnepelte vasárnap Szeged városa a kormány, a szomszédos törvényhatóságok főispánjai és polgármesterei jelenlétében. Most volt ugyanis huszonöt esztendeje, hogy Tisza Lajos gróf lement Szegedre, hogy végrehajtója legyen az elpusztult város romjain elhangzott királyi szónak és valóra váltsa a magyarság akaratát. Az ünnep lélekemelő mozzanata volt a Tisza-szobor leleplezése a Széchenyi-tér parkjában, a városi székepülettel szemben.

Ugyancsak vasárnap a Dráva partján, a Zrínyiek ősi várában, hol ez a nemes nemzettség élt-halt a hazai eszményekért, lelkes emlékünnep folyt le. Zrínyi Miklósnak, a költőnek emlékoszlopát leplezték le Csáktornyán nagyszabású ünnepség keretében. Ott volt a vármegye egész intelligenciája és megjelentek a hazai tudományos és közművelődési egyesületek képviselői.

A két ünnepségről a következő tudósítást adjuk:

(A szegedi gróf emléke.)

A kormány tagjainak különvonata vasárnap reggel fél 9 órakor érkezett meg Szegedre. Az állomáson a város előkelősége diszmagyarban és ünnepi rubában jelent meg. A kormány tagjai közül gróf Tisza István miniszterelnökön kívül eljöttek az ünnepélyre gróf Khuen Héderváry Károly őfelsége személye körüli miniszter, Hieronymy Károly, Plósz Sándor, Berzeviczy Albert és Tallián Béla miniszterek, továbbá Zsilinszky Mihály, Sándor János és Bernáth Géza államtitkárok.

Dr. László György polgármester üdvözlésére gróf Tisza István azt válaszolta, hogy ezen az ünnepen minden igaz magyar ember szíve együtt dobog Szeged város lakosságával.

Ezután a vendégek és a fogadásukra megjelent közönség hosszú kocsisorban bevonultak a fellobogózott városba, bár az eső szemezett, az egész utvonalon óriási közönség állott sorfalat, amely a kormányt lelkesen éljenezte. Megérkezés után a miniszterelnök küldöttségeket fogadott.

Délelőtt tíz órakor a melegre vált időben beláthatatlan sokaság lepte el a Széchenyi teret. A szobor parkját és a korzónak a városháza előtti részét a tűzoltóság és a rendőrség kordonnal vette körül. A kordonon belül sorakoztak a küldöttségek és az egyesületek és vagy ezer szegedi hölgy.

¼ 11 órakor a városházáról Kállay Albert főispán dr. László György polgármesterrel és a törvényhatóság tagjaival diszmagyarban a szoborhoz vonult. 11 órakor érkezett meg a kormány, amelynek már említett tagjain kívül ott voltak Széll Ignác és Gromon Dezső államtitkárok, megjelentek továbbá báró Bánffy Dezső, Márkus József főpolgármester, Csáthó, Dellimanic, Meskó, Lukács György és Latinovits főispánok, Németh József és Várady Arpád püspökök, több országgyűlési képviselő, miniszteri tanácsos és osztálytanácsos, gróf Tisza Kálmán, valamint Fadruss Jánosné anyósával, akik korán reggel a talapat lépcsőzetét rózsákkal rakták körül. A szobor baloldalán a tisztikar, jobboldalán a kormány és a papság foglalt helyet körben pedig a törvényhatóság, egyesületek és egyéb egyesületek lobogók alatt állottak.

Pontban 11 órakor két katonazenekar rázendítette a himnuszt, a melynek elhangzása után dr. László György polgármester nagyszabású ünnepi beszédben áldozott gróf Tisza Lajos emlékének. Poétikus szavakkal szőtt a szegedi árvíz pusztításáról. Szeged történelmi missziójáról, az isteni gondviseléséről, amely öröködt a város felett, a király teremtő szaváról. Azután Tisza Lajos városépítő érdemeit méltatta, kiemelve a nagy hazafi lángoló szeretetét Szeged népe iránt. Majd a szoboralkotó művésztől, Fadruss Jánosról emlékezett meg.

A beszéd közben lehullott a szoborról a nemzetiszínű lepel és látható lett az emlékmű,

amely gróf Tisza Lajos, bottal kezében, egy rakpartrésztelen álva ábrázolja, amint letekint az előtte dolgozó három szegedi kubikosra, akik köveket és téglákat hordanak az épülő Tisza parira.

A polgármester beszéde után a zenekar a Szózatot játszotta, utána a küldöttségek és egyesületek elhelyezték a szobron koszorúikat. Középre került Szeged város közönségének kéksárga-fehér-vörös szalagos óriási koszorúja, melynek felírása:

— A város ujjáalkotója emlékének.

Koszorúkat helyeztek a szoborra: Budapest székesfőváros, a magyar királyi kereskedelmi minisztérium, Kállay Albert főispán stb. Az ünnepélyt fényes lakoma rekesztette be, melyen a miniszterelnök is több toasztot mondott.

(Zrínyi emlékének.)

A vasárnap leleplezett csáktornyai Zrínyi-oszlop a régi magyar epikus költészet egyik legnagyszerűbb képviselőjének emlékét őrzi. Költő volt, a ki nemzete nagyságáról álmódzott és halhatatlan dalt zengett a hazafiasságról; hadvezér is volt, a ki küzdött és vérzett a nemzetért, vérént ontotta a nemzeti megváltó dicsőséges eszméért; államférfi volt, a ki minden gondolatát, tudását a magyar faj felvirágoztatására szentelte. Ez az emlék, amely anyai erénynek és lelki nagyságnak emlékét hirdeti, alkalmas lesz arra, hogy a nemzeti érzést ápolja, hogy a késő nemzedék, amikor ideáljaihoz menekül vissza, a harcok és megpróbáltatások idejében új erőt adjon a lankadó szíveknek és új elkésztést gyújtson, mely tettekre változik át, ha a nemzetnek azokra szükségük lesz.

Az emlékünnep legkimagaslóbb része Wlascics Gyula volt kultuszminiszter beszéde volt, aki magyar tüztől izzó, poétikus szavakban méltatta Zrínyinek a költőnek életét. A beszédet költői lendületű fohászszal végezte.

Ezután a Zrínyi-vár belső udvarán felállított oltárnál Kecskés Ferenc esperes mondott nagy segédlettel horvát nyelven misét és Liszjak katori lelkész magyarul meg a nap jelentőségét. Az emlékművet, melynek alapjára számos koszorút helyeztek, a végrehajto bizottság nevében Margittay József elnök adta át Csáktornya és a Muraköz közönségének megőrzés végett.

Az emlékmű 8 méter magas, művészi kivitelű oszlop, harasztí kőből faragva, a tetején bronzba öntött turulmadár van kiterjesztett szárnyakkal, karmai között lantot s kardot tart. Az oszlop alsó részén egy méter átmérőjű bronzba öntött féldombormű Zrínyi-relief van. — Gróf Zrínyi a költő és hadvezér köbe van vésvé, lejjebb a Zrínyi-cimer, a mely alatt bronzszalagon: Ne bántsd a magyart! felírás van. Az emlékmű hátsó oldalán a Zrínyiszólból Zrínyi mint a költőt és hadvezért jellemző következő saját mondása van köbevésvé: Híremet nemcsak keresem pennámmal, hanem rettenetes bajvívó szabállyammal.

A felavatási ünnepély után 150 teritékű banket volt a Zrínyi szálloda nagytermében.

Közgyűlés a polgármester ellen.

(Makói idillek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Makó, június 13.

Makói polgármesternek lenni semmikép se tartozhatik a gyönyörök legnagyobbjái közé. Az előző polgármesternek se lehetett az, s a mostani polgármesternek is, eltelve a mézes évek, kijut a keserű pilulákból. A város mai közgyűlésén több támadás érte a polgármestert; a többek között egy városatyá bejelentette, hogy most bizalmatlanságot, a jövő közgyűlésen pedig hivatalvesztést fog indítványozni a polgármester ellen. Az izgatott lefoiyású közgyűlésről tudósítónk a következőket jelenti:

Makó város képviselőtestülete ma délelőtt fogott hozzá a júniusi közgyűléshez, a melyen Farkas József polgármester elnökölt. Az első interpellációt Nagy István tette, Pákh Kálmán gazdasági szaktanácsos azon eljárását kifogásolva, hogy a szülőjtványokat nem egyformán adatta el.

Pákh Kálmán gazdasági szaktanácsos igazat ad az interpellálónak, mert a drágábban beszerzett fajokat drágábban kellett adni, nehogy a város ráfizessen.

A feleletet nem vették tudomásul.

Kökényessy Géza azt kérdi a polgármestertől, hogy a polgármesteri fizetés ügyében hozott közigazgatási bírósági döntést, miért nem terjeszti a közgyűlés elé.

Ez a dolog úgy áll, hogy Farkas József polgármester a képviselőtől 600 korona lakbért kért, arra hivatkozva, hogy a törvény szerint a polgármesteri állás a főszolgabírákéval egyenrangú s így a fizetésnek is egyenlőnek kell lenni. A képviselőt a kérelmet nem teljesítette s felebbezés folytán a közigazgatási bíróság a polgármesternek adott igazat.

A polgármester az interpellációra előadja, hogy az ügyet Bakos Ferenc főjegyző referálja, aki az ügyésznek adta ki s teljesen előkészítve, a szervezési szabályzat ille ő szakaszának módosításával fogják majd a képviselőt elé terjeszteni.

Kökényessy Géza nem veszi tudomásul a választ. A polgármesteri állás fizetését ismerte Farkas József ha keveselte, nem kellett pályázni, de azt sajnálja és nem helyesli, hogy a képviselőt akaratával szemben erőltette ki a polgármester a lakbért s ezzel 600 korona évi fizetésemelést. Csak akkor nyugszik meg a válaszbán, ha a polgármester kijelenti, hogy az elvi jelentőségű határozat meghozatván, végrehajtását nem kéri.

A képviselőt többsége sem vette tudomásul a választ, hanem kitzúzte a jövő gyűlésre tárgyalásul.

Hosszu, zajos és tulságosan személyi elűvitára adott ezután alkalmat Apjok János képviselő azon indítványa, hogy a szervezési szabályzatban a polgármester jogai közé felvett kinevezés és elbocsátás — az ugynevezett városi alkalmazottakra áll ez — a polgármestertől vétessék el és a tanácsra ruháztassék át.

Okot erre az adott, hogy a polgármester egy városi végrehajtot szabálytalan eljárás miatt elbocsátott állásából. A képviselők többen kérték a polgármestert, hogy változtassa meg ezt a határozatát s mert a polgármester nem tette meg, Apjok a szervezési szabályzat fentebbi módosítására adott be indítványt.

Farkas József polgármester az elbocsátás igazolására előadja, hogy a végrehajto hibás volt, szabálytalanul járt el s az adóhivatalnál különben is annyi baj van, hogy az ügymenetért csak akkor vállalhat felelősséget, ha őt jogainak gyakorlásában mellékkörülmények nem gátolják.

Apjok János az iratok és az adóügyi tanácsos előterjesztésének felolvasását követeli, mert úgy tudja, hogy a végrehajto elbocsátására nem volt ok.

Sonkovics János adóügyi tanácsos ingerülten válaszol a polgármesternek az adóhivatalra tett megjegyzése miatt. Ő minden tekintetben felelősséget vállal az ügymenetért s bizottságot kér kiküldeni a vezetése alatt álló hivatal megvizsgálására.

Börcsök Gergely kéri az ügyész véleményét.

Bán Zsigmond dr. ügyész előadja, hogy a végrehajto tényleg szabálytalanul járt el s a polgármester az őt megillető jog alapján járt el. Hogy azonban hivatalvesztést kellett-e ezért kimondani, afelett nem vitatkozik.

A körülbelül délután egy óráig eltartó hosszu vitában sokan vettek részt.

Börcsök Gergely rendkívül erős hangon támadta a polgármestert, akiről azt állítja, hogy két év alatt elvesztette a képviselők bizalmát.

Nagy dühvel jelenti ki, hogy most *bizalmatlanságot*, a jövő gyűlésen pedig *hivatalvesztést indítványoz a polgármestereknek.*

A gyűlés egy órákor azzal végződött, hogy az állandó választmány javaslatát, mely Apjok indítványát a jogügyi szakosztálynak javasolta kiadni, elvetették s az adóhivatal megvizsgálására hét tagu bizottságot küldtek ki. A többit majd a folytatódó gyűlés intézi el.

A japánok előnyomulása.

(Port-Arthur felé.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 13.

Sztágazó, csak egy-egy eseményt kiemelő távirati jelentésekből is kidomborodik az a rendszer, a melylyel a japánok céltudatosan, tervszerűen, s akadályokat leküzdve folytatják előnyomulásukat a szárazföldön Port-Arthur felé. Az oroszok vesztesége legújabbán a Szamatin erőd, a mely Kuroki tábornok kezébe került. Az orosz főhadiszállásra vezető utak ezen haladtak át. Magát a főhadiszállást Liaojangból immár Mukdenbe tették át.

Legújabb távirataink ezek:

Pétervár, június 13. A port arthuri erősségeket, amelyek elsőrangú erődök hírében állnak, *Kuropatkin* tábornok alig egy év előtt vizsgálta meg és megfelelőeknek találta azokat. Mint hadügyi miniszter a vizsgálat közben észrevett néhány dolgot, amit gyöngéeknek tartott. Akkor igen éléslátású embernek tartották. Észrevette, hogy a második számú erőd előtt lévő völgykatlant nem lehet az erődből látványba hozni és elrendelte, hogy még egy erődöt építsenek, a melynek még ma is *Kuropatkin* erőd a neve. Akkoriban *Kuropatkin* egy beszédet is mondott, a melyben kiemelte, hogy Port-Arthur a leghatalmasabb erődök egyike és bevehetetlennek tartható. Hitték is akkor a tábornok-hadügyminiszternek; ma már kevésbé hisznek neki, noha az erődnek csakugyan igen előnyös fekvése is van. Az erősségek egytől-egyig hegycsúcsokon vannak, amelyek kör alakban helyeződnek el és a belső erődöt védelmezik. De a japánok sokszor bebizonyították, hogy fűrgeségüknek nem tud ellentálni semmi és hadállásuk olyanok, hogy az erődök sokáig már nem állhatnak ellent a japán ostromnak. Már régóta nem tartják bevehetetlennek a várat és az erődöket. Pedig a cárizmus ellenségei azt állítják, hogy a cári hatalom Port-Arthurral együtt marad meg és bukik el. Szibériai orosz lapok állítása szerint Port-Arthur egy évre el van látva bőségesen élelemmel és élelmiszerekkel; sőt az is állítják, hogy esetleg még másfél esztendőre is elég lesz az élelem. Még a szállodák és éttermek is, a melyek bőven vannak a városban, öt hónapig el vannak látva élelmiszerekkel és borokkal. Jelenleg Port-Arthurban minden fegyvernembeli katonaság van koncentráva, amely előzőleg az egész Liaotung félszigeten volt elhelyezve. Ennek folytán a Port-Arthurban koncentrált haderőt negyvenezer emberre becsülik. Eanyi katonaság elegendő lehet, hogy egyideig sikeresen álljon ellen a leghevesebb ostromnak is. Ez persze igen optimis felfogás. Mert Kincsu megerősítését is elsőrangúnak tartották, a japánok mégis szuronyrohammal vették be és kiverték az oroszokat hadállásaikból. Valószínűnek tartják, hogy a japán hadsereg éjjeli támadást fog intézni a port-arthuri erődök ellen, amire az oroszok el is vannak készülve, mert az egész környéket köröskörül villamos reflektorok világítják meg. A japánoknak csak a véletlenség, vagy az árulás jöhet segítségül, a mikor persze minden védelmi intézkedés hiábavaló. A

felfogás ma is az, hogy közönséges támadás sikertelen volna.

London, június 13. A Standardnak jelentik Pétervárról tegnapelőtről: Hír szerint ideérkezett *Skridlov* tengernagy egy távirata, mely szerint a vladivosztoki hajóraj e hó 7-én Port-Arthurtól 30 mérföldnyire megütközött a japán hajóhaddal de mivelhogy nem jöttek ki hajók Port-Arthurból, visszavonult. Hír szerint a hajóhad június 10-én visszatért Vladivosztokba.

London, június 13. Japán utászok minden éjjel futó árkokban és sáncokban 200 ágyu tűzének oltalma alatt közelednek Port-Arthurhoz és egyre veszedelmesebb közelségbe jutnak az oroszokhoz.

London, június 13. Az oroszok Liajont kiürítették és a főhadiszállást Mukdenbe tették át.

Páris, június 13. Pétervári távirat jelenti, hogy *Kuropatkin* helyzete kétségbeejtő, mert erősítő csapatai még mindig nem érkeztek meg.

Tokio, június 13. Oku tábornok folytatja Port-Arthur felé előnyomulását és hatalmába kerítette már a külső erődítvényeket.

London, június 19. Mielőtt az oroszok Dalnit elhagyták, úgy a város, mint a vidék kutait megmérgezték, a minek sok száz japán katonáé áldozatul esett.

London, június 13. Japán előőrsök fedezete alatt műszaki csapatok vasutat építettek *Sache-lon*-tól Föngvan-ösig. a melyen nagyszámú osapatszállítások történnek. *Kuroki* tábornok Vaszagon felé nyomul előre s elfoglalta *Szamatint* erődöt, a mely a hadműveleteknek igen fontos pontja, mert az orosz főhadiszálláshoz vezető utak ezen haladnak keresztül.

Szentpétervár, június 13. *Kuropatkin* tábornok sokat panaszkodott jelentéseiben, hogy csak igen nehezen és drágán tudja az élelmiszereket beszerezni. Vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy mi az oka a hus iszonyu drágaságának. Megállapították, hogy egy *Longaczky* nevű gazdag uzorás az egész vidéken összevásárolja az ökröket s a hus árát, s ezt óriási haszonnal adja el a katonai parancsnokoknak. *Kuropatkin* erre *Longaczkyt* letartóztatta és Szibériába, hadifogságba vitette. Az összevásárolt állatokat és husmenyiséget rekvizíció útján elkobozták s a legénység között kiosztották.

Búr katonatiszt Aradon.

(Dewett tábornok cégtársa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A ma esti korzón megjelenésében is nagyon érdekes úriember vont magára a figyelmes sétálók érdeklődését. Egy bur katonatiszt volt ma a korzó legföltünőbb alakja, s bár nem viselte a hős transzváliak egyenruháját, polgári öltözékben is fölismerhető volt benne a „distinguished foreigner.” Az előkelő idegen nem volt más, mint egy bur kapitány, aki Dewett tábornok oldala mellett harcolt az afrikai háboruban az angolok ellen.

A transzváli katoná — s ez érdekelhet minket leginkább az alább elmondandókból — magyar ember, Rémy Jánosnak hívják s rokonai látogatása céljából szakította meg néhány napra útját, mely az afrikai angol gyarmatokról Karlsbadba, jövődő tartózkodási helyére vezet.

Rémy kapitány huszonnégy év előtt került ki Afrikába s ott tulajdonosa volt Dewett-tel, a

hős hadvezérrel együtt egy konzervgyárnak, a mely a hosszú hadjárat alatt szüntette meg működését. Mikor a háború kitört, katonasorba állott természetesen Rémy is s cégtársa oldalán a kapitányságig vitte. Az egész háborút Dewett mellett harcolta végig s kitüntette magát egy jelentékeny manőverrel, mely az angol ellenségnek érzékeny veszteséget okozott. Az angolok ugyanis megrohantak egy drágakő aknát, amelyet a burok ellenállása nem tudott megmenteni attól, hogy az angolok zsákmánya legyen. Mikor a Rémy parancsnoksága alatt álló bur csapat látta, hogy a bányát megtartani nem tudja, kivonult abból, de mikor az ellenség az ő helyüket elfoglalta, Rémy kapitány több száz méternyi távolságból felrobbantotta az aknát. Ezért a tettért kitüntetést is kapott, kevés idő múlva azonban fogságba került s így többé tevékeny részt nem vett a háboruban.

A magyar származású bur katoná hadifogoly lett s csak nemrégén kapta vissza szabadságát egy afrikai angol gyarmatról, a hol tizennégy hónapot töltött. Szabadulása után azonnal utnak indult Európa felé, s Törökországon és Románian keresztül jött Magyarországra.

Aradon három napot tölt a boérá lett magyar ember, *Rimanóczy* Zsigmond rendőrtiszt vendége itt, akivel rokonságban van. Aradról Ausztriába megy, ott kiterjedt rokonsága van, s Karlsbadban szándékozik megtelepedni, mert Transzváiban — mint mondta — már nem az az élet van, ami azelőtt volt.

TANÜGY.

(—) Évzáró vizsgálatok. A m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolánál az évzáró vizsgálatok folyó hó 16-án és 17-én tartatnak meg. Még pedig 16-án délelőtt 8 órától vizsgáznak az I. osztály, délután 3 órától a II. osztály, 17-én délelőtt 8 órától a III. osztály és délután 3 órától a IV. osztály. A vizsgálatok tartama alatt a tanulók rajzaiból kiállítás rendezünk, mely 17-én nyílik meg és 19-én záródik. Főhívjuk az érdeklődő közönséget úgy a vizsgák, valamint a rajzkiállítás látogatására. Az igazgatóság.

Hasfölmetszők Berlinben.

(A német császár jutalmáért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Berlinben, a németek fővárosában tegnap oly borzalmas gyilkosság történt, mely nagy izgatottságban tartja a város lakóit. A híres Jacknak, a rettegett hasfölmetszőnek utóda akadtak, akiknek kézrekerítésére a berlini rendőrség fáradhatatlan buzgalommal dolgozik. De nemcsak a rendőrség, hanem maga Vilmos császár is nagy súlyt helyez arra, hogy a tettes kézrekerüljön. Erre lehet következtetni abból az elhatározásából, hogy a tettes kézrekerítésének szánt jutalmat a maga pénztárából 2000 márkával töltötte meg.

Az eset szombaton történt. Aznap este nyolc óra felé a Malbule közelében egy matróz egy kis lány holttestét találta meg. A kis holttest rettenetesen meg volt csonkítva.

A matróz nyomban bejelentette az esetet a rendőrségnek, mely azonnal megállapította a meggyilkolt kis lány személyazonosságát, miután előző nap jelentették be egy kis lány eltűnését. A kis lány neve Berlin Lucie, egy munkás lánya. Csütörtökön ment el hazulról az iskolába, a honnan többé nem tért vissza. A rendőrség megállapította, hogy az előadás befejezése után barátnőivel együtt hazafelé igyekezett, amikor két férfi cukrokkal kínálta a kis lányokat, hogy megukkal csalják őket. Egyedül a kis Lucie ment velük, a kiről aztán megállapították, hogy hasfölmetszők kezébe

került. A bestiális merénylők a szerencsétlen áldozat holttestét a folyóba dobták, ahol másnap a matróz megtalálta.

A gyilkosság elkövetésével egy világos felöltőjű, husz ves körüli fiatal embert gyanúsítanak, aki barátjával együtt már napok óta az iskola előtt leselkedett és a kis lányokat csábította. A vizsgálóbíró az összes kis lányokat kiballgatta, hogy nyomra akadjon, különösen megnehezíti a rendőség feladatát, hogy csak kis lányok vallomása után kell nyomoznia, s hogy ezek a vallomások nem egyeznek. A tettes nyomra vezetőjének ezer márkát jutalmat tűztek ki. Vilmos császár pedig tudomást szerezvén erről a dologról, a jutalmat 2000 márkával megnövelte.

Az ipartestület gyásza.

(Berán Antal meghalt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 13.

Az aradi iparosságra súlyos gyász nehezült. Az ipartestületnek elnöke, Berán Antal aradi kárpitos és szőlőbirtokos, élete delén, rövid ideig tartó betegség után meghalt. Alig negyedfél év óta állt az aradi ipartestület élén; kezdetén volt annak, hogy nagyszabásu terveit az iparosság javára megvalósítani igyekeztek. Nemes ambíciók, szép törekvések hevitették: mind ennek utját szegte az enyészet.

Berán Antal mint egyszerű, szerény viszonyok közt élő iparos kezdte pályáját, s nagy szorgalommal, a maga erejével vitte föl odáig, hogy iparostársainak osztatlan tisztelete és becsülése őt a legszebb jutalommal tüntette ki, a mely iparost érhet. Három év előtt, a mikor Nikolics Péter nem volt hajlandó az elnökséget tovább viselni, őt választották meg az iparosok. Megválasztásában az a szempont volt az irányadó, hogy ipartestület vezetője olyan kisiparos legyen, a kinek pályája példát mutat a kisiparos haladásának, megbecsültetésének. Ez év tavaszán újra megválasztották, még pedig ezuttal öt éves mandátummal. A halál alig fél évre szabta ennek a megbízatásnak idejét.

Az a rövid idő, a melyet az ipartestület élén töltött, gazdag a jelentős mozzanatokban. Ez idő alatt bővítették ki a *vigadóval* és a mintaszerűen berendezett *iparos szállóval* az ipartestület házat. Már megtették az előkészületeket, hogy az új iparos-palotát az ősszel nagyobb ünnepek között, az ország iparos mozgalmal vezetőinek jelenlétében, kerületi iparos-gyűléssel kapcsolatosan avassák föl. A főlatvón már nem lehetett jelen. Több küldöttséget vezetett a kereskedelmi miniszter elé, aradi, vagy általános érdekű iparoscélok érdekében. Legutóbb a *sztrájk-törvény* érdekében volt az ipartestület vezetőségével Tisza István gróf miniszterelnök és Serényi Béla gróf kereskedelemügyi államtitkárnál. Tevékeny része volt az aradi kisiparosok *butorkészítő szövetkezetének* megalakításában.

Az ipari téren kívül a közügyekben és a társadalmi életben tevékeny részt vett. Tagja volt a város *törvényhatósági bizottságának*, a hová a negyedik kerület választotta be. Mint városatyá, helyet foglalt és munkásságot fejtett ki a városi gazdasági székben, továbbá a cselédjutalmazó bizottságban. Az aradi kereskedelmi és iparkamarának régebben beltagja, legutóbb pedig levelező tagja volt. Elnöke volt az aradi hadász egyesületnek, amely régebben betegsegítő egyesület is volt, s néhány év előtt tisztán temetkezési egyesületté változott át. Alapítója és elnöke volt az aradi polgári kölcsönös segélyező-egyesület, mint szövetkezetnek: bíráló bizottsági tagja az Aradi Polgári Taka-

rékpénztárnak és az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének. Ezenkívül több jótékony és ipari egyesület választmányának s vezetőségének volt tagja, s mindeniknek működése iránt kiváló érdeklődést tanúsított.

Betegsége alig pár hetes. Még budapesti utja alkalmával hült meg, de nem hitte, hogy komoly baj lehet belőle. Két hét előtt le kellett feküdnie, úgy, hogy az ipartestületnek az általános sztrájk kitörése napján tartott értekezletén már nem elnökölhett. Mellhártya és tüdőgyulladás támadta meg, a leghesebb formájában. Már szombat délután terjedt a halálbire, úgy, hogy egyes testületek már megszervezték a gyászlapot. Mikor kiderült, hogy nem halt meg: azt jövendőlgették a közmondás után, hogy soká fog élni. A jövendülés nem vált be. Orvosai: *Parecz Gyula dr.*, *Vas Sándor* és *Werner Miksa dr.* tegnap délután több ízben konzíliumot tartottak fölötte. Vasárnap délután három órakor, saját kívánságára *Szikra Lónárd* minorita áldozó-pap ellátta a halálkók szentségével. Még vasárnap többen: *Kristófy János* kamarai elnök, *Glück Károly*, az ipartestület helyettes elnöke és mások meglátogatták, a kiket fölismert és beszélgetett velük. Ma délután, három óra tájba, csöndesen kiszemvedett.

Az aradi ipartestület illő formában rója le gyászát. Elnökének elhunytá fölött külön gyászjelentést ad ki, ravatalát pedig az *ipartestületi ház* nagytermében állíttatja föl s onné temeteti el. Az ipartestület előjárósága ma délután engedélyt kért az iránt, hogy a hullát Berán lakásáról az ipartestületi házba szállíttathassa. A főkapitány ezt megengedte s az átszállítás az éj folyamán megtörtént. A temetés *június 15-ikén*, szerda délután fél négy órakor lesz.

Berán Antalt özvegyén kívül fia, *Berán Béla* s ennek neje gyászolják.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Rikkancs*, operette.
Szerda: *Rikkancs*, operette.
Csütörtök: *Rikkancs*, operette.
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: *Vénusz istenasszony*, bohózat.

* **Szamosi Elza vendéjátéka.** Vasárnap este fejezte be két estére terjedő vendéjátékát *Szamosi Elza*, a budapesti Operaház tagja. A második estén jóval nagyobb ház élvezte: a vendégművésznek énekét, mint az első, aminek az is okozója volt, hogy a „Suhanc” unalmosságait *Katinka grófnő* eleven, mókás élénkségei váltották föl. Ennek az operettnak cimszerepe egyébként is több módot ad egy ének-művésznek a tehetsége érvényesítésére s a Szamosi Elza rendkívül disztíngvált ének-művészete tényleg hatásosabban is érvényesült. Az ő énekbéli tudásáról épen legutóbb írtunk e helyen, ugyanazt mondhatnánk el ma is, de meg kell toldanunk az írásunkat az iskolája dicséretével, melynek előkelő tulajdonságait s ezek finom elsajátítását a „Carmen”-ből vett betétnek a Habanerának előneklésénél hallottuk. Szubrettnek sok ez a hang, szükséges ez az iskola, de kevés az a játékbéli tehetség, melylyel Szamosi Elza ezidő szerint rendelkezik. A színpadi könnyedséggel nem a legjobb lábon áll a művész, de ez jó szívvvel nélkülözhető az énekszám ellenében. A „Katinka grófnő” előadása szép volt, nagy sikere volt benne *Zilahynénak*, aki Pető diák szerepében temérdek tapsot kapott, amint ez egyáltalában történni szokott. *Polgár* fényes szerepet fogott a herceg alakításában, természetesen hát, hogy kegyetlenül mulatságos tudott lenni. (a)

* **Rikkancs.** Ho'nap, kedden eseménye lesz a nyári színeknek, *Stoll Ágost* nagyikerű operettjét, a *Rikkancsot* mutatják be az aradi közönségnek. Ez a darab a budapesti Magyar színházban számos előadást ért meg s állandóan nagy közönséget vonzott. Aradon ugyanolyan díszletekkel és egyenrangú szereposztásban kerül színre, mint a fővárosban. A holnapi premiéren a következők játszanak nagyobb szerepet: *Zilahyné*, *Fóti Frida*, *Pajor Agnes*, *Békes*, *Ligeti*, *Bónis*, *Arkosi*, *Szadai* és *Polgár*.

* **Szamosi Elza az elmosott színházi estről.** Arról a viharos éjszakáról, a mikor az elemek dühöngése miatt a nyári színekben nem lehetett az előadást megtartani, kedves levelet írt Szamosi Elza (a kinek ez estén kellett volna először vendégszerepelnie) egy fővárosi újságnak. A levél a bevezető sorok után így szól: ... mennydörgős felhőszakadás összes dicsőségemnek emléke; bizonyosága szörnyű nátha, melyet idemelhélken küldök szívesen. At és at vagyok azva, még most is dühöng odakint az égi háboru, alig van ember az utcán, én is hát szobámban maradok és bánatomon enyhítendő, elsirom bajomat. Már nagyban készültünk az előadás megkezdésére, már felvettem *Katinka grófnő* rövid szoknyáját, a mikor írtó lármával dühöngeni kezdett a vihar. Első percben azt gondoltam, hogy a türelmetlen közönség engem követel, a színpadra mentem és a rendező csöngetett már a zenekarnak és a függöny is a következő percben fel volt huzandó. De ekkor a nezőtőren egyszerre hatan is ijedten feltábláltak:

— Borzasztóan beesik az eső!

Hirtelen néhány világos napernyő nyílt ki a nezőtőren, az alá menekültek Arad szépei, a kik felléptemhez eljöttek. Csakhogy az apró jóságok nem nyújtottak védelmet az egyre hatalmasabban aláomló zápor ellen és a közönség szidkozódva, káromkodva menekült a színházból. Az elmésségek mulattak az igazán kínos afféren és egyre azt kiabálták:

— Viz van! Viz van!

Mi a függönyön levő nyíláson keresztül néztük ezt a bős rohanást és a magunk menekülésére nem is gondoltunk, pedig hiba volt, mert néhány perc múlva a tetőről aláomló víz elöntötte az egész színpadot, melyről két jóságos kellekes vállán tudtam csak az öltözömig lebegni. Az öltözöm! Caupa viz az is, kosztümjeim mintha mosóteknőben hevertek benne. Magam is át és át voltam azva; arról, hogy átöltözködjem, szó sem lehetett; végre is élelmes kóristák ruháskosarokat tartottak fölém, és ezek alatt sikerült kijutnom az utcára hamar belevágódtam egy fiakkerbe, betakaróztam a kocsinak pókrócaival, és így jutottam haza a lakásomra.

Előadásról persze szó sem lehetett többé. A közönség — mint *Zilahy* direktortól, aki csakhamar felkeresett, hallottam — tombolt dühében, s mikor az eső csillapultával a pénzárhoz ment, hogy visszakérje jegyei árát, egyre azt hajtogatta:

— Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne!

En meg azt mondom, hogy mindenütt jó, de legjobb otthon. Inkább játszom üres házban, az az üres ház aztán köből legyen. Nem igaz? Holnap este még teszünk egy kísérletet a *Konti Suhanc*-ával, ha ugyan idejekorán eláll az eső, megszárad a színek és vele együtt az én gardero-
robe-om . . .

Mindnyájukat szeretettel üdvözi szerető és uszó barátójuk. Arad, 1904. június 11. *Szamosi Elza*.

* **Venus istenasszony.** Ezen a héten két premiérben lesz része az aradi közönségnek. A *Rikkancs* után szombaton a *Vénusz istenasszony* című látványosságot mutatják be; melylyel kiállítás dolgában egyetlen más darab sem versenyezhet. Káprázatos fény és pompa fog megnyilatkozni a „Vénusz istenasszony” előadásán, s életkéltve más dekorációktól, mintegy *divenkét függőnyt* használnak fel az előadáson. A darabot *Volte* müncheni színgazgató rendezi.

Porrongás Szemlakon.

(Zendülés a bérlet ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Magukban is komoly jelentőségű, s következményeikben talán még nagyobb veszedelmet rejtő események történtek tegnap Szemlakon. A községben hosszú ideje folyik a harc a vallásalapítványi földek bérlői és a kisbirtokosok között. Az utóbbiak vasárnap csoportosan keresték föl a bérlőket és életveszélyes fenyegetésekkel oly irást kaptak tőlük kicsikarni, hogy nem reflektálnak többé a földek bérletére. A dolgok oly tünetei vannak, hogy holnap már a kir. ügyészség kezdi meg azokban a legerélyesebb nyomozást.

A szemlaki vallásalapítványi földek, amelyek mintegy ötezer hold kiterjedésűek, harmincöt év óta a közalapítványi igazgatóság által bérbeadtnak. A jelenlegi bérlők: Kövér Márton, Lukács László, Istvánffy Béla, Roth Henrik és Friedmann Gyula. Valamennyien régebbi idő óta bírják a bérletet, s legutóbb, körülbelül egy félv év előtt, tizenkét évre kötötte meg velük a bérszerződést a közalapítványi igazgatóság. A földek után katasztrális holdanként harminc koronát fizetnek, tíz koronával többet, mint a legutolsó bérlet alatt.

Körülbelül két év óta a községben erős áramlat indult meg, amely a bérlők ellen zúdította a kisbirtokosokat. Ez utóbbiak azt kívánták, hogy a közalapítványi földeket ne adják ki a mostani arány szerint bérbe, hanem parcellázzák és vagy parcellákban örök áron adják el, vagy bérbe. A mozgalmat az teszi kevésbé szimpatikus, hogy az nem annyira az elterben mozgó, ingerült zsellérek javát célozza, hanem egyes birtokosokét, akik azok hátán akarnak így kedvezőbb földhöz, vagy bérlethez jutni. Az is bizonyítja ezt, hogy a közalapítványi földek bérleténél évadékat kell letenni s egy évi hasznóbért előre fizetni, a mire a mozgalomban résztvevő szegényebb parasztok nem lennének képesek.

Az ügy egyre jobban elmérgesedett. A kisbirtokosok kérvényt intéztek Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki azonban kérelmüket elutasította. Szóba hozta ez ügyet Lendl Adolf országgyűlési képviselő a képviselőházban, egy interpelláció keretében, a melyben a közalapítványi földek kezelését tette szóvá.

Tavaly, az aratás idején, nagyobb arányú szociálista mozgalom megindítására adott ez tápot. Egyes komoly jelenségek miatt nagyobb számú csendőrt összpontosítottak Szemlakon.

A dolog végre annyira elmérgesedett, hogy a terrorizmusba ment át. Ez okozta a vasárnapi eseményeket, a melyek körülbelül a zendülés jellegével bírtak.

A parasztok részéről mintegy negyvenötven főnyi tömeg sorra jár a bérletet s mindenféle fenyegetésekkel oly írásbeli nyilatkozatot akartak tőlük kicsikarni, a melyben azok kijelentik, hogy a vallásalapítványi földek bérletére nem reflektálnak, s már most, a tizenkét esztendő kezdetén lemondanak. Vésztőlőn hangzották, hogy „különbön baj lesz”; majd gyújtogatással is fenyegettek, sőt azt mondják, hangzott oly fenyegetés, amely a bérlők élére ellen irányult.

Állítólag két bérlő a fenyegetések hatása alatt ki is adta ezt a nyilatkozatot, a melyet, úgy beszéltek, sürgősen fölterjesztettek a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Ezekre nézve azonban határozott adat nincs.

Az úgyről jelentést tettek Dálnoki Nagy

Lajos alispánnak, akinek megkeresésére Messényi Antal dr. kir. ügyész holnap Szemlakra utazik, hogy a helyszínen folytassa a nyomozást a terrorizálók és a bajtógatók ellen.

A parcellázást követelők jogi képviselője Gyórfy Gyula orsz. képviselő, a ki hír szerint holnap szintén Szemlakra jön. Attól tartanak, ha ez ügyben erőlyes intézkedések nem történnek, a legkomolyabb események következhetnek be.

SPORT.

+ Az aradi turista egyesület június hó 19 én (vasárnap) a következő programmal Világosra rendez kirándulást: Találkozás és indulás a pályaházból reggeli 6 óra 35 perckor; érkezés Világosra 7 óra 32 perckor. Gyalogséta a városba és a romokhoz. Itt ebéd és játék. Délután völgy-párti. Indulás délután 5 óra 30 perckor és Aradra érkezés este 6 óra 49 perckor. Vasúti költség oda és vissza a II-od osztályban 1 korona 10 fillér. Ételmet mindenki magával hoz. Jelentkezni lehet a vezetőnél és az egyesület igazgatóságánál. Vezető: Bitt Gyula. A kiránduláson nem egyesületi tagok is szívesen láthatnak.

Szelle borai.

(Árverés a Halász-utcában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A Halász-utca 1. számú ház udvari raktárhelyiségében ma délután újra összegyűlt az árverések törzsközönsége. Szelle Józsefnek, a még mindig ismeretlen helyen tartózkodó volt aradi nagyságnak borait és egyéb ingóit árverezték el a csödtömeg javára.

A most árverés alá kerülő ingóságokat Kertész Miksa dr. csödtömeggondnok a múlt év októberében vitette el Szelle lakásáról, a mikor Szelle Józsefné szökés gyanúja miatt vizsgálati fogságban volt. Ekkor a csödtömeggondnok lefoglalta és elszállította Szelle iratainak visszatértett és részben elrejtett részét, a pincében lévő borokat és konyakot, egyes butorokat, porcellán és üveg-edényeket, festményeket s egyéb dísz tárgyakat. Szelléné a foglalás ellen később előterjesztéssel élt, de a törvényszék elutasította. Szelléné arra hivatkozott, hogy a foglalást nem lehetett jog szerint megtartani, mert a foglalást szenvedő nem volt jelen. A bíróság ezzel szemben konstataulta, hogy Szellék háznépe, a melynél a kulcsok voltak, elegendő volt az indokolt foglalás megejtéséhez.

A ma délutáni licitálást Török Dénes bírósági végrehajtó vezette, s azon részt vett Kertész Miksa dr. csödtömeggondnok. Megjelent az árverés elején Szelle Józsefné is, de nem avatkozott be annak lefolyásába.

Elsőben harmincöt hektoliter ó bort kótyavetyélték el. A bor a kikiáltási árnak majd kétszeresen kelt el, nyolcszáz koronára voltak becsülve és 1500 koronán keltek el. Azután három hektoliter konyakot licitáltak el. A szőlő Péter szőlőinek termése és készítése volt; ezt 229 koronáért a Dürr Gusztáv cég vette meg.

Két rézagy fölött licitáltak ezután, nagy kedvre, az ószerekek, míg végre egyikük 140 koronáért vette meg.

Több gyűrűt is adtak el. Ezeket Szelle József foglalta le Buczurka József nyugalmazott jegyzőtől, s bírói letétbe utalta az aradi kir. adóhivatalhoz. Az adóhivatal ezeket nemrégiben átadta a csödtömegnek, s annak javára ma elárverezték. Nehány igen szép, értékes kövű gyűrű volt közte.

Az árverést holnap délelőtt folytatják s előreláthatóan be is fejezik. Árverés alá kerülnek üveg- és porcellán-edények, olajfestmé-

nyek, több egyszerű- és törős sétatálcá, egy jégszekrény és egyéb apró tárgyak.

Ezzel a Szelle-csödtömeg tartozó ingók árverése be lesz fejezve. A csödtömeg-értékesítés során még az értékpapírok eladása van hátra, ez azonban nem árverés útján, hanem a napi árfolyam mellett fog megtörténni.

HIREK.

— Az aradi sorozás első napja. Ma reggel kezdték meg a városháza földszinti kistermében a jövő katonai évre szóló sorozásokat. Körülbelül háromszáz aradi illetőségű állításköteles jelent meg a sorozó-bizottság előtt s ezek közül alig nyolcvanot vettek be. A besorozottak között harmincöt egyéves önkéntes van. A sorozó bizottság polgári elnöke Institoris Kálmán kir. tanácsos polgármester, katonai elnöke John Jenakie alezredes. Tagok: Nagy Ottó kapitány, Palliardi főhadnagy, továbbá Domonkos Lajos, Blaskovits Antal, Don Konstantin és Mittner József bizottsági tagok.

— Az idegen cég-feliratok. A város törvényhatóságánál Mülek Lajos dr.-nak egy indítványa fekszik, amely azt javasolja, hogy a város a saját pénztára javára adóval röjje meg az idegen, tehát nem magyar nyelvű cégfeliratokat. A közgyűlés egy bizottságra bízta a javaslatnak tárgyalásra való előkészítését s ez a bizottság szerdán délután 4 órakor fog Lócs Rezső pénzügyi tanácsos elnöklése alatt tanácskozni. A bizottság tagjai: Boros Vida, Edvi-Hilés László, Fényes Dezső, dr. Mülek Lajos, Tedeschi Viktor, Bund Henrik, Urbányi Béla és Kilyeni János. Itt említjük meg, hogy Aradváros közönsége a múlt évben már, Pozsony hasonló célu felírását pártolva, törvényjavaslatot kért az országgyűléstől az idegen nyelvű feliratok eltüntetésére. Minthogy ez a kérdés alig is rendezhető másképp, mint törvényhozás útján.

— A vasutas-katonák szabadságolása. A vasutas-sztrájk alkalmával mozgósítás útján behívott vasutasok ma vetették le a katonai egyenruhát. Közel két hónapon keresztül teljesítettek vasúti szolgálatot, mint katonák, legfelsőbb hadiparancsra, s ezen idő alatt katonai zsoldjuk mellett rendes hivatali fizetést is kaptak. Ez ketős jövedelem volt s így a „mozgósított” vasutasoknak nem volt okuk panaszkodni a katonai uniformis ellen, már csak azért sem, mert a katonai fegyelemtől szinte teljesen mentek voltak.

— Merénylet Lueger ellen. Bécsből táviratozzák: A központi temetőben ma délelőtt nagy ünnepséggel vitték át idősebb Strauss János és Lanner József földi maradványait díszsírhelyeikre és egyuttal leleplezték új síremlékeiket. Amikor Lueger polgármester az ünnepies átszállítás után a központi temetőben kocsijához ment: egy jól öltözött asszony robant feléje magasan lengetett esernyővel, így kiáltva:

— Tizenkét éve várok rád! Most megvagy!

Már torkon akarta ragadni Luegert, midőn megragadták és ártalmatlanná tették. A nőt, ki elmebajos benyomását tette, kórházba szállították.

— Az ujoncok esküje. Az aradi vár díszterén tegnap délelőtt eskették fel a május 9-én bevonult ujoncokat. Reggel nyolc órakor volt a gyülekezés, melyhez a háziezred egész legénysége díszben vonult ki, megjelentek továbbá a honvédhuszárok és gyalogosok, a közös huszárok és végül a kisszentmiklósi tüzérek. Allersdorfer Julián katonai lelkész fungált az istentisztelet szolgáltatásánál és az imánál, az eskü-

mintát pedig *Csobán* kapitány magyarul, *Burdea* kapitány pedig románul mondta elő. Végül a katonazanekar hangja mellett az egész katonaság diszmenetben vonult el *Lehmann* Vince vezérőrnagy, dandárparancsnok előtt.

— **Exhumált képviselő.** Prágából táviratozzák: Hogy a nemrég elhunyt *Janda* Hermann ifjucseh képviselő adósságai körülbelül 300.000 koronára rugnak. A biztosító-társaság, melynél *Janda* nagyobb összegre biztosítva volt, a gazdasági körülmények közt elhunyt képviselő exhumálását és felboncolását követeli.

— **Magyar katonai ünnepély Boszniában.** Serajevóból jelentik, hogy az 1878-ban *Ravnice* mellett elesett, a 32 ik gyalogezrednél szolgált 77 magyar baka emlékére volt tájársaik hatvan métermázsas sulyu díszes sírkövet állítottak. A sírkövet tegnap leplezték le Bosznia kormányzójának, *Albóri* tábornagynak a jelenlétében. A bosnyák kormány a legnagyobb figyelmet és gondosságot tanúsította az ünnepély magyar nemzeti jellege iránt. Magyar zászló, magyar címer volt ott látható s *Albóri* is szép magyar beszédet mondott az idegenben. Az ünnepélyen, melynek magyar jellege kidomborodott, részt vettek *Hermann* Béla fővárosi tanácsnok vezetése alatt sokan azok közül, akik Bosznia okkupációja alkalmából ott szolgáltak.

— **Jubiláló lelkészek.** A csanádi egyházmegye számos lelkésze jubilál az idén. Gyémántmisét mondanak: *Lochner* János ny. battonyai esperes plébános és *Muszkalai* János pápai kamarás, nyug. új-pánati plébános. Aranymisés áldozatok: *Németh* József fősz. püspök és *Albecz* János csiklovai plébános. Ezüstmisés áldozatok: *Heller* Ferenc (Klekk), *Hügel* János (N.-Ságh), *Kerecsy* György (T. Szlatina), *Oehring* Albert (Kevermes), *Eisele* Ferenc (Bresztovác), *Vadász* János (Vinga), *Scheidt* Miklós (Stajerlak) és *Vannay* Lajos (Ujvár). A csanádi egyházmegye két legöregebb lelkésze: *Nyári* György hatvannyolc éve áldozó és *Orth* József tb. kanonok, ujszentannai plébános, aki hatvannégy év előtt mondta első miséjét.

— **Árverések a várban.** Megesik néha a várban, hogy a mi dobra jut, nemcsak a lépések üteme, hanem egyéb is. Nem a masirozáshoz, hanem a kótyavetyéléshez szól ilyenkor a dob. Az elmúlt héten *Geizler* Kázmér főhadnagy hátrahagyott ingóságait licitálták el a hitelezők javára, holnap délután pedig *Mottak* Nándor élelmezési őrnagy butorait adják el nyilvános árverés útján az örökösök javára. *Mottak* ugyanis hirtelen, végrendelet hátrahagyása nélkül halt meg. Rokonai közül az egyik Ausztriában, a másik Amerikában van. Az aradi járásbíró, mint hagyatéki bíróság elrendelte az őrnagy 298 koronára becsült butorainak az örökösök javára való elárverezését.

— **A tanítóképző-intézet új épülete.** A város építészeti bizottsága a használati, illetőleg lakhatási engedély kiadása végett megvizsgálta az aradi tanítóképző-intézet új épületét, amelyet tudvalevőleg a nyári színház szomszédságában emeltek. A bizottság az építkezést rendben befejezettek találta, a lakhatási engedély kiadását a tanács mégis megtagadta azért, mert az építés-vállalkozó 220 korona homokdíjjal adósa a város pénztárának.

— **Felolvasó ciklus a kereskedők körében.** Az *Aradi kereskedők körében* legközelebb igen érdekes és tanulságos felolvasó ciklus veszi kezdetét. Ifjabb *Magyary* Ferenc, a Berlinbe élő aradi származású mérnök ugyanis a *műszaki áruismeret és gyakorlati közgazdaság* köréből tízenkét estére tervezett ciklusban előadásokat fog tartani, a melyen nemcsak iparosoknak és kereskedőknek, de más érdeklődőknek is ajánlatos résztvenni. A ciklusnak a következő programja van:

1. **Erőgépek.** 1. Bevezetés, víz erőgépek, szélmotorok, nap-gép, természeti erő olcsó-

sága. 2. Gőzgépek, gőzturbinák, újabb kutatások. A túlhevített gőz. 3. Gázgépek, gázturbinák. A jövő gépe, a gazdaságos iparüzem.

2. **Munkagépek.** 1. Szivattyúk, kompresszorok, szövő és fonó gépek, a forgó mozgás elve. 2. Elektromos erő átvitel. 3. Közlekedési gépek és vasutak. Vasszerkezetek. A magas vasut és földalatti közlekedés. 4. Sör, szesz és cukorgyártás. Fűrészgépek.

3. **Szerszám gépek és ipari üzem.** 1. Szerszám gépek, a forgó mozgás elve. 2. Ontódétól a felszerelésig, gyárberendezések, munkás viszonyok, gyári higiénia. 3. Felszerelés és mérnöki műszerek, logar lécz.

4. **Gyakorlati nemzetgazdaságtan.** 1. A nemzetgazdász az országban és a gyárban. 2. A nemzetgazdász a mezőgazdaságban, a kisiparban és a kereskedelemben. (A conserv gyártás) A modern tűzoltás technikai és nemzetgazdaságtani szempontból. Az előadásokban *Magyary* párhuzamot fog vonni a külföld és hazánk, illetve Arad ipara és kereskedelme között.

Az előadásokat *Magyary* minden hétfőn és csütörtökön este 9 órakor tartja a kereskedők körének dísztermében. Az első előadás most csütörtökön lesz. Eddig a kereskedők körének, továbbá a szakiskolát végzetek egyesületének több tagja jelentkezett; ezen kívül az iparos ifjak egyesületeit is felszólítják, hogy a ciklusban, mely foglalkozásukat közelről érdekli, vegyenek részt. Nagyon természetes, hogy részt vehet az előadáson bárki, aki érdeklődéssel viseltetik a programban foglaltak iránt. A mindenképpen tanulságos ciklusra szerda délig lehet jelentkezni a kör titkári hivatalában, vagy akár *Meer* Ármónál, a kereskedők köre közművelődési osztályának igazgatójánál. Az előadásokon való részvétel teljesen díjmentes.

— **Házasság.** *Koch* Sándor aradi jónévű mérsáros tegnap tartotta esküvőjét Aradon *Kell* Felicia kisasszonnyal, *Kell* Ignác köztisztviselőben álló aradi iparos leányával. Az esküvőt nagy közönség nézte végig.

— **A gyulai kőműves-sztrájk.** *Gyuláról* jelentik: A kőművesegedek és mesterek között huzódó sztrájk, a mely miatt már 80-an családotól Amerikába való vándorlásukat is bejelentették, sőt utlevelet is kértek, dr. *Lukács* György főispán és dr. *Fábry* Sándor alispán közbenjárására valószínűleg mihamar véget ér. Békésen a kőművesek sztrájkja még egyre tart.

— **A tartalékos tisztek aktiválása.** A honvédelmi miniszter legújabb rendeletében megszorgította a tartalékos tiszteknek tényleges állományu, hivatásos tisztekké való minősítését. Csakis olyan egyévi önkénteseknek engedik meg a próbszolgálatot aktiválásuk céljából, a kiket az egyéves önkéntesi év alatt gyakorlatilag kiválóan alkalmasnak osztályoztak és a csapatparancsnokok egyenesen ajánlanak. A tisztjelöltek a próbszolgálat alatt minden szükségletüket a sajátjukból tartoznak fedezni. Csak ritka kivételképpen, az ezredparancsnokok javaslatára, a honvédelmi miniszter engedélyez állami költséget. A kik nem közvetlenül az egyévi önkéntesi szolgálat után kezdik meg a próbszolgálatot, állami költséget egyáltalán nem is kapnak.

— **Berzeviczy és az aradi tanítók.** Ercze a közleményre vonatkozólag ma még a következő nyilatkozatot tettük:

Igen tiszteit Szerkesztő Ur! Három napig nem voltam Aradon. Ez az oka annak, hogy csak ma kérem meg: sziveskedjék alábbi soraimat lapjának hoinapi számában közölni. Elvem és meggyőződéseim, hogy úgy az egyes embernek, valamint erkölcsi testületeknek és egyesületeknek sajátos benső ügyei nem valók a nyilvánosság elé. Ki ki igazítsa el azokat saját tüzhelyénél. Hogy ezen: alkalommal — az „Aradi Közlöny” 184-ik (szombati) számában megjelent cikkelyben elmondottakra mégis szót kérek, erre igazságérzetem indít. Engem sem a kir. tanfelügyelő, sem a főispán avagy polgármester urak egyike sem hivatott magához és ennek következtében nekem nem is tetek szemrehányást. Nekem soha senki sem mondotta, annál kevésbé utasított arra, hogy az elkövetett hibát, sértést valamelyes módon

jóvátegyem. Ezen felfogásellenkezik a főispán, a polgármester és kir. tanfelügyelő urak műveltségével, igazságérzetével és szabadelvű voltukkal. Ilyen, önzérzetemet sőt szerepre sohasem vállalkoztam és a jövőben sem leszek kapható. De az „Aradvidéki Tanítóegyesület” összes tagjainak bizalmából emdő állásomból kifolyólag kötelességem az „Aradvidéki Tanítóegyesület” jó hírneve felett őrkölni és ügyelni arra, hogy egyesületünk az okosság alapuló építő munkálkodás úján megmaradjon s hivatását, mint eddig, a jövőben is önzetlenül, nemes igyekezettel teljesítse. Ezen tiszteletes törekvés élt mindenba a lelkemben, valahányszor tanítótársaim, a tanítói tisztesség érdekében szólottam, cselekedtem. Ezen munkálkodásomban, lelkiismeretemen kívül, sohasem senki által nem engedem magamat befolyásoltni. Cselekedeteimért a felelősséget minden énem mindenkivel szemben elvállaltam és elvállalom. Aradon, 1904. június hó 13-án. *Kovács* Vince, az „Aradvidéki Tanítóegyesület” elnöke.

— **A Rózsafüzér-társulat bajai.** Az aradi „Rózsafüzér-társulat” viszontagságai, melyekről annak idején e lapban is szó volt, még mindig nem szüntek meg. A tagok semmiképp nem akarnak belenyugodni abba, hogy a társulatnál szabályszerű, előírt módon történjék a gazdasági ügyek kezelése s hogy ennek rendszerezése miatt elnöküknek bizalmatlanságot szavazzanak, *rendkívüli közgyűlést* akartak tartani. A kapitányi hivatal azonban nem adta meg az engedélyt a gyűlés megtartására, mert azt nem az erre hivatott elnök hívta össze. A kapitányi hivatal e határozatát az elégedetlenek a tanácshoz feleltették meg, kérelmük teljesítését azonban itt is megtagadták.

— **Uj keskenyvágányu vasut.** Békés-Csabáról táviratozzák: A csaba-gerendási most épülő transzverzális harmadik alföldi út kiépítéséhez szükséges anyagok szállítására épülő ideiglenes keskenyvágányu vasut műtanrendőri bejárását *Ney* Ferenc kereskedelmi miniszteri kiküldött s a többi érdekeltségek jelenlétében tegnap tartották meg. A bizottság a vasutat rendben találta és az üzemnek át is adta.

— **Pánik egy templomban.** Szatmárnémetiből táviratozzák: Az itteni görög katolikus templomban a tegnapi mise közben megőrült egy *Szabó* Gergely nevű parasztember. Fölrohant az oltárra, kiabálni kezdett, majd a hívők közé rohant s azokat ütlegelte. A misén résztvevők között ez óriási pánikot keltett. Valamennyien a bejárat felé tódultak, miközben számos ember megsebesült.

— **Őrült az éjszakában.** Ezt a rémes címet kölesönkérjük a krajaáros képes újságok rajzolóitól arra az eseményre, amely az éjjel *Arad-Gájban* történt. Ott ugyanis elmebetegség tört ki *Sági* János gáji lakoson s a szerencsétlen ember dühöngése egy egész utca csendjét zavarta meg. Előbb otthon a lakásában kezdett dühöngeni, az otthon levőket bántalmazta, feleségét elkergette hazulra, azután maga is kiment az utcára s az összes szomszéd-házak ablakait beverte. Végül sikerült megfékezni a dühöngőt, s most ideiglenesen az aradi szegények-házában helyezték el.

— **Rablótámadás az ujaradi hidon.** A rendőrségnél ma délután *Simon* Róza zsigmondházi leány panaszt tett arról, hogy őt az Uj-Aradra vezető szárazhidon három suhanc dölben 1 óra-kor megtámadta és erőszakkal elvették tőle 6 korona 40 fillért tartalmazó pénztárcáját. Megnevezte a tetteseket is *Opreán* József, *Schlesinger* Miksa és *Rusz* Demeter személyében. A rendőrségnél felvették a panaszt s kevés idő múlva önként jelentkezett a rendőrségnél a három tettes. Ezek viszont *Simon* Rózát jelentették fel *szándékos emberölés kísérlete* miatt. Elmondták, hogy a leány *revolverrel rájuk lőtt*, de a lövés nem talált. Ők lefegyverezték a merénylőt, elvették tőle a revolvert s át is adták azt a rendőrségnek. Hogy mi igaz a feljelentés tartalmából, azt a vizsgálat fogja kideríteni, ezt a vizsgálatot azonban a zsigmondházi

csendőrség fogja végezni, mert a büntettek annak területén történtek. Megjegyezni való, hogy a lövöldöző leány rossz erkölcsű és foglalkozású nő, a fosztogató alakok közül pedig kettő büntetett előéletű csavargó.

— **Körorvos választás Apátfalván.** A lemondás folytán megüresedett apátfalvi körorvosi állást tegnap töltötték be választás útján. Hubert Mihály dr. pitvarosi körorvos hat szavazattal szemben H. Kovács Bálint dr. csanádpalotai orvost választották meg tizenhat szavazattal. Legközelebb a csanádpalotai orvosi állás fog betöltés alá kerülni.

— **Sikkasztó lelkész.** Egyik minapi számunkban ezen cím alatt hírt adtunk egy ítéletről, mely egy aradmegyei lelkészt sújtott sikkasztás miatt. Mint utóbb értesültünk, a tárgyalás vádlottja nem a tautci, hanem a drauci pap volt.

— **Sírköszvény.** A tótkomlói izr. temetőben tegnap délután avatták fel az év előtt elhunyt *Ujhely József* takarékpénztári igazgató sírkövét. Az ünnepélyen *Büchler Sándor* orosházi főrabbi mondott magasszárnyalású beszédet. A takarékpénztár igazgatóságán kívül a község előjárósága és a képviselőtestület is képviselve volt az ünnepélyen.

— **Pánszláv mozgalom Tótkomlóson.** A csanádmegyei Tótkomlós községben tegnap ismét elbukott egy szép eszme. Csermák János evangélikus lelkész ugyanis elhalván, örökébe a község intelligenciája egy odaváló születésű, magyar érzelmű papot szeretett volna látni, a kinek a magyarosítás terén nagy fe adat jutott volna osztályrészre. Egy pánszláv érzelmű tótkomlói tanító azonban hetek óta nagy propagandát csinált *Hodlicska* Lajos turáni, árvamegyei tót pap mellett, kit 400 szavazattal sikerült is megválasztatnia. A korteskedésben részesek voltak a nagylaki pánszlávok is, a kik avval izgattak *Hodlicska* mellett, hogy az egy *igazi tót*.

— **Életunt napszámos.** Tegnap éjjel erőszakos módon akart megválni az élettől *Ilies György* 48 éves gájl földbirtokos. Lakásának padlásán egy gerendára *felakasztotta* magát, de még mielőtt lelkét kiadta volna, a házbellek rájöttek az öngyilkossági szándékra s ilicset levágták a kötélről. *Hecht Arnold* dr. térítete magához az öngyilkosjelöltet, *Pösch Dezső* rendőrségédtiszt pedig jegyzőkönyvet vett fel az esetről, a melynek értelmében *Ilies* életuntsgából kísérte meg az öngyilkosságot.

— **A Rigó Pista esete.** A Rigók nem mind oly szerencsések és kalandosak a szerelemben, mint *Jancsi, Chimay hercegnő* ex férje. Az alábbi hirben, a melyet Budapestről táviratoznak, egy másik Rigónak szomorú nótája foglaltatik. Vasárnap este *Rigó István* balatonberényi születésű 28 éves földmives és *Kovács Mari* alsóalapi születésű 18 éves dajka megszállottak Budapesten a Szövetség utca 28. számú Szarvas-szállodában. A szálloda alkalmazottai éjszaka 2 óra után lövéseket hallottak abból a szobából, a melyben *Rigó* és kedvese megszállottak. Betörték a szobát, a hol a fiatal párt az ágyban fekvé nagy vértócsákban találták. A nő bal halántékán, a férfinak pedig a jobb halántékán volt a lövés seb. A férfi a kezében szorongatott egy hatlövetű forgópisztolyt, amelyből két golyó hiányzott, az életunt szerelmes-párt a mentők a Rókus-kórházba szállították. A rendőri-vizsgálat megállapította, hogy a férfi lőtte le a nőt azután maga ellen fordította a fegyvert. *Rigó* tegnap érkezett a fővárosba Balatonberényből s itt találkozott régi kedvesével *Kovács Marival*, a kivel közösen határozták el, hogy meghalnak, mert nem lehetnek egymáséi.

— **Tűz egy papirgyárban.** Fiméből távirják, hogy az ottani papirgyár ma ismeretlen okból *bigyulladt*. Óriási erőfeszítéssel sikerült a tüzet lokalizálni.

— **Letartóztatott sikkasztó.** A fehértemplomi kir. ügyészség távirati megkeresésére Temesvárott a pályaudvaron letartóztatták *Stefany Ferenc* 32 éves nős, károlyfalvai illetőségű, oravicabányai kir. járásbírói irnokot, aki

többrendbeli sikkasztást és okirathamisítást követett el. A személyleírás alapján Rédei rendőrbiztos ráismert a sikkasztóra, aki kezdetben tagadott mindent, később azonban a terhelő bizonyítékok súlya alatt töredelmes vallomást tett. Eddig beismerte, hogy az államkincstár kárára 2976 koronát sikkasztott, de valószínűnek tartják, hogy az összegnek háromszorosát sikkasztotta el. *Stefany* szombatig Jám községben tartózkodott, hol ugy látszik meguntta magát és kis szórakozásra vágyakozott. Temesvárra jött, hol utolérte végzete. A sikkasztót Oravicabányára vitték, hova ma kiszállottak a fehértemplomi kir. lörvényszék vizsgálóbírája és a kir. ügyészség képviselője is, kik a pénznaplókat részletes vizsgálat alá veszik.

— **Mielőtt fürdőbe távozik vagy utra megy,** föltétlenül nézze meg az utikészlet kiállítását *Porter Vilmos* Nagy Áruházában a szabóság-téren. Meg vagyunk győződve, hogy ott sok hasznos tárgyat fog találni, amelyre szüksége lehet. Kézitáskák, fabőröndök vászon áthuzattal és anélkül, Mödler-féle patent kofferek, nádfonatu utikosarak, toilett eszközök, kefe árúk, fésűk, úszó és fürdő cikkek, szalma kalapok, sport játékok stb., szóval minden elgondolható cikk amely az utazó és fürdő közönséget érdekli. A felsoroltakon kívül gyermekkoszik is a legnagyobb választékon kaphatók. A nagy olcsóság és a dus választék ajánlatossá teszik mindenkire nézve *Porter Vilmos* Nagy Áruházának mielőbbi meglátogatását.

— **Parketta tükörfényes lesz** *Vojtek és Weisz-féle* parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

— **x— Pármal ibolya-szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal elátott szappanról még azt tudja, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcórdék is nagy eredményt használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás oéljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 doboz 80 fillér, 8 darab 2 korona 20 fillér. Készíti *Szabó Béla* piperesszappangyáros, Miskolcon. Kapható Aradon, *Vojtek és Weisz* gyógyáru kereskedésében, *Maresch Gyula* és *Hegedüs Gyula* kefe, pipere és illatszertüzletében. 611

Gyilkosság a fővárosban.

(A reggeli miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A főváros bünkrónikájának egyik legundorítóbb, rettenetes esete, a mely ma történt. Egy napszámos nagy kegyetlenséggel meggyilkolta a lakásadónőjét, mert ez vonakodott neki fizetés nélkül reggelit adni. Beretvával átmetszette a szerencsétlen asszony nyakát, úgy, hogy még a délelőtt folyamán behalt iszonyu sebébe. A gyilkosság részleteiről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A Soroksári-utca 22. számú házban kis földszintes lakásban lakott *Sautner Antal* napszámos a feleségével. Abból a csekély napszámból, amelyet *Sautner* kapott, nagyon szegényesen éldégetek s hogy javítsanak valamit a helyzetükön, kiadták az egyik fölösleges agyukat *Pintér József* napszámosnak.

Három hétig békeségben megvoltak egymással, addig, míg *Pintér* rendesen fizetett. Néhány nappal ezelőtt azonban *Pintér* kijelentette, hogy nem tud fizetni s arra kérte az asszonyt, hogy adjon neki addig, míg megint pénzhez jut, ellátást is. Az asszony eleinte vonakodott, később azonban a férje rábeszélésére engedett. Megegyeztek, hogy vasárnapig, három napon át kap reggelit és ebédet. Ha vasárnap nem fizet, akkor kiteszik. *Pintér* rendületlenül végigette a reggeliket és az ebédeket, fizetni azonban nem tudott.

Tegnap délelben *Sautner* már nem akart neki enni adni s csak hosszas könyörgés és fe-

nyegetés után volt rábírható arra, hogy fizetés nélkül ebédet adjon neki.

Ma reggel megismétlődtek a tegnap déli jelenetek. *Pintér* már korán reggel kijött a konyhába s durván rászólt az asszonyra:

— Ha nem ad valami enni valót, megjárja! Éhes vagyok!

— Mi se vagyunk gazdagok. Nem tarthatunk nálunk élősdit. Menjen a dolgára!

— Nos ha nem adsz, hát döggölj meg!

Ezzel rávetette magát az asszonyra, kikapta a zsbéből a beretvát s *keresztülvágta vele az asszony nyakát* a bal fültől a jobb fültől.

Sautner egy hang nélkül összerogyott. A szerencsétlen asszony férje, aki ezalatt az udvarban volt elfoglalva, abban a pillanatban lépett be.

Első pillanatban nem tudta, hogy mi történt; amikor azonban felismerte a helyzetet, rárohant a gyilkosra és a földre teperte. Ez védekezett s eközben a nyitott beretvával *megvágta Sautner fejét*, aki eleresztette.

Pintér József felugrott s a háznak Földváry utcára nyíló kapuján át elakart szökni. A nagy dulakodás zajára összecsendült házbellek azonban elfogták s átadták a rendőrségnek, ahol kihallgatás után *letartóztatották*.

A szerencsétlen asszonyt a mentők *Réczey* tanár klinikájára vitték, ahol délelőtt 11 órakor meghalt. *Sautner* sebe jelentéktelen.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Fölmentett vasutasok. *Trencsénből* jelentik: A trencsényi kir. ügyészség az április hónapban kiűtött vasuti sztrájk alkalmával *Barna István* trencsényi-iztebniki és *Kaszner Ede* újzsolnai állomásfőnökök, továbbá *Röszler Győző* és *Latkóczy Pál* újzsolnai forgalmi tisztviselők ellen izgatás és köteleességszegés miatt bünvádi eljárást indított, a melyet azonban a megejtett vizsgálat alapján, büntetendő cselekmény hiányában valamennyi ellen *besszünetelt*.

§ A péklegények bünszövetsége. Ismeretes az a bűnügy a melyet a budapesti péklegények „vendettája” néven emlegettek. *Kápolnai József* budapesti sűtősegédet ez év május 20 án este fél 9 óra tájban a Figyelő-utca 8 lk sz. házból kijövet a járdán három ember megtámadta. A támadók közül kettő bottal ütlegelte *Kápolnai*-t, a harmadik pedig egy késsel hátba szurta. *Kápolnai* oly súlyos sérülést szenvedett ez alkalommal, hogy hetekig lebegett élet s halál között. A támadás ügyében megindított nyomozat során *Kápolnai* azon gyanujának adott kifejezést, hogy támadói a sűtőmunkások szakegyletének megbízásából előre megfontolt szándékkal támadták meg s céljuk pedig az volt, hogy őt eltegyék láb alól. *Kápolnai* ezen gyanuját a nyomozat adatai is beigazolták, amennyiben tanuk igazolták, hogy *Kápolnai* megtámadása a szakegylet bizottsági ülésében előre elhatározott dolog volt s annak véghezvitelére *Komka Péter*, *Koffler Nándor*, *Stark Béla* vállalkoztak, *Tatár Dénes* és *Molitorisz Gyula* pedig pénzt adtak s ezen a pénzen fogadták fel *Sándor Mihály* Gyula sűtősegédet, a ki aztán erre *Kápolnai* Józsefet hátba is szurta. — A rendőrség letartóztatta a bünszövetség tagjait, akik közül *Sándor Mihály* Gyula és *Végh György* segédek ellen *Kiss dr.* vizsgálóbíró gyilkosság kísérletének büntette miatt, *Tatár Dénes*, *Molitorisz Gyula*, *Stark Béla* és *Koffler Nándor* sűtőmunkások és *Komka Péter* korcsmáros ellen gyilkosság kísérletének büntetése való felbujtói bűnrészesség miatt elrendelte a vizsgálatot a vizsgálati fogság fenntartásával. A vádlottak *dr. Vassonyi Vilmost*, *dr. Pollatsék Sándort* nevezték meg védőikül.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. Lugos. A kért cikkek: havanna és egyéb külföldi szivarok, cigaretták, speciális liquorok, theak, rum, stb. Ajánlatát tessék R. S. 12. jelíggel a kiadóhivatalba küldeni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Delitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv gyöngye. Bányadt irányzat mellett 16,000 métermáza került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bányadtak, változatlanok. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin ¼ magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	8.92—8.95
Rozs októberre	6.74—6.75
Zab októberre	5.78—5.79
Tengeri júliusra	5.20—5.21
Tengeri augusztusra	5.31—5.32
Tengeri szeptemberre	5.47—5.48
Repce augusztusra	10.45—10.55

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	9.—9.01
Rozs októberre	6.80—6.81
Zab októberre	5.79—5.80
Tengeri júliusra	5.24—5.25
Tengeri augusztusra	5.35—5.36
Tengeri szeptemberre	5.50—5.51
Repce augusztusra	10.45—10.55

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	641.50
Magyar hitelrészvény	744.—
Lezámitolóbank részvény	450.—
Rima-Murányi vasmű részvény	485.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	633.75
Közuti vasút	572.—
Városi villamos vasút részvény	328.50

NAPIREND.

Június 14. Kedd. Róm. kath. naptár: Nagy Vazul. — Protestáns naptár: Nagy Vazul. — Izraelita naptár: Thamusz — Görög-keleti naptár (június 1.): Jusztusz. — A nap két 3 óra 47 perccor, nyugszik 7 óra 41 perccor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11½—12½ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1½—2½ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerinti a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, délon és keleten sok helyütt csapadék, zivatarok.

Június 18. Az aradi iparosifjak önképző-körének tancsestélye (Kass-vendéglő.)

CSARNOK.

A Straus ur nagy fia.

Irtá: Szabó Ferenc.

(Folytatás.)

Igy volt ez szóról szóra. A vén Straus nem ok nélkül vénült meg ennyire, hogy ne ismerete volna a lélek átalakulás processusát. S aztán nem elég világosan beszélt a levelek? Ami homályos vagy elhallgatott, eltemetett volt bennük, azt képzelte, világismerete könnyűszerrel kipótolá. Így volt ez, így... szárnya keskenyült, nehezedett, végre egészen elapadt... Ekkor már az ország szívében, a ragyogó fővárosban volt s a szeszélyes istennő megbabonázva hevert lábainál.

Ha rámba nem tette, (pedig de kérte rá az asszony!) most is ott van valahol a ládafiában a levél, amelyben megható szavakkal értecsinette a szerencséséről. De szép levél volt az! Az eleje is csók, a vége is csók, a közepén három helyen is csók. Nohát ha egyéb nem, ez is elárulta, hogy boldog ember irta. Egy ember, akit boldogsága költővé avatott.

Szaladt is vele akkor mindjárt Vogel Mórichoz, a pékhez, akinek szintén volt egy éhenkórász fia a fővárosban, ha jól emlékszik, valami kertész-féle, aki ha eltudott lépni vagy egy szem virágmagvat a lánytestvére számára, Vogel uram befutotta az egész falut, hogy eldicsekedjék a fiával... Jaj, megöli a mérget, ha

értesül róla, hogy minő nagy ember lett az ő Adolfjából!

H nem régidőktől való nagy igazság, hogy a péknek csak tésztaiban van sütnivalója! A szerencsétlen félkegyelmű...! Elolvassán, ugy kacagott, hogy majd elhullatta a fehér kötőjét. Nyilván boszankodott a nagy irigységtől.

— No bizony... Kár a nagy örömet! — mondta a leggonoszabb célzattal. — Az a fiu egy tapodtnival sem lett okosabb, tán még a meglevő kis eszét is elvesztette, különben ennyi ostobaságot nem firkált volna össze... Még csak azt sem lehet kivenni, hogy miniszter, vicispán, kefekötő, vagy mi lett belőle... Ez nem levél, ez ostoba regény, amelyet szerelmes szabólegények, meg álmos szobaleányok irtak... Adolf urfi aztán iemásolta... Nézz meg az én fiamét...

Hogy ő elolvassa a Vogel-fiu nyesegető ollóval irt hiábavalóságát! Isten menis, hogy Straus uram a sértést tetézte volna a levélolvasással! Tüntetőleg megfordult, azt mondván, hogy bolond lyukból bolond szél fuj s ott hagyta a neveletlen parasztot, hadd évődjék magában... vagy döngesse végig a feleségét, ami ért, hogy nem tudott külön gyereknek adni életet!

Ezentul aztán — a Vogel uram truccára — nem szünt meg nyilvánosan, zárt körben, ahogy jött, dicsekedni a fiával, miközben nem ritkán ugy-ugy megeresztette a nyelvét, hogy maga is megdöbbsent tőle. Sabaj! vigasztalta magát — nagy tehetségű fiu az, válhatik belőle még az is, amit mondtam... hátha... hátha...

A megirt szerencsén kívül nagyobb öröm nem is igen érte, mint amikor az „egyetlen“ a doktor fátumáról értesült. Itt volt az ideje, hogy egy kis borsot törjön a Vogel uram orra alá. Alig virradt s már bekopogtatott — vajás kifliért. Egy füst alatt elmondta a szomorú újsgot s további beszédét ugy intézte, hogy hátteréből fiának a szépen kimosdatott, megfésült, felcícomázott alakja dömborodott ki.

— Hja, ugy bizony. Megbukik ez, megbukik az, de az én Adolfom lába alól nem esik ki a világ. Jól megfogta mind a két kezét. Pedig nem igen tanult meg kapaszkodni, mint a nyesegető kertészek a fán... Hja, tudomány kell mindenhez, Vogel uram. Hahaha!

— Távozott. Az u'cáról azonban vissza-küldött:

— Nem jól mondtam. Ne bizza el magát! Mindenhez tudomány kell, csak a kertészethe nem. Eszes, okos ember arra nem is volna alkalmas. Alászolgája!

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Június 13. —

Fehér Kereszt szálloda. Bathor Ferenc szám-tanácsos Vajdahunyad. — Schulz Mór utazó Styr. — Prager Ferenc utazó Székesfehérvár. — Tenner Miksa vegyész Budapest. — Kellen Armin m. hivatalnok Budapest. — Eupfiroth Károly utazó Bécs. — Felles Mór utazó Budapest. — Munk Gyula utazó Budapest. — Schwarcz Simon utazó Bécs. — Szász Odön utazó Budapest. — Grosz Adolf utazó Bécs. — Diamant Berthold utazó Bécs. — Mérey Péter maganzó Budapest. — Bendel Gyula utazó Budapest. — Eckstein Arnold utazó Budapest. — Kiaschek József utazó Bécs. — Elsner Adolf utazó Bécs. — Elster József utazó Lemberg. — Tenner Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Fels Mór utazó Budapest. — Tauber Gyula utazó Bécs. — Greiner József utazó Budapest. — Zupnik Leo utazó Bécs. — Szántó Dezső utazó Nagyszentmiklós. — Nabráczki Gyula kereskedő Eled. — Roth Ignác kereskedő Hosszúfalu. — Rózsa Márton utazó Budapest. — Kéfer Mátyás utazó Temesvár. — Lub Adolf Lipcse. — Korlack Antal utazó Bécs.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.25	Gyorsvonat délelőtt 12.12
Gyorsvonat délután 4.16	Személyvonat d. u. 3.29
Személysz. tv. d. u. 4.51	Gyorsvonat este 7.04
Személyvonat este 9.30	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.25	Soborsínról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.22	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsínig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.02	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.01
Gyorsvonat este 7.11	Radnáról vas. és ün. e. 8.07
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.40
Személyvonat d. e. 12.17	Személyvonat d. u. 3.42
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 4.50	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 6.59
Személyvonat d. u. 4.06	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról svz. reg. 8.93
Vegyesvonat d. u. 12.27	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahonc svz. d. u. 4.25	Személyvonat este 6.49

Motormenetek

Arad—Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10	Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.01	Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14	Mezőhegyes felől reg. 5.48
Battonya felé d. u. 12.30	Battonya felől d. e. 11.09
Mezőhegyes felé este 5.32	Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23	Borosjenő felől d. u. 1.58
Borosjenő felé d. u. 2.40	Borosjenő felől este 9.14

Nyári színház.

Kedden, 1904. évi június hó 14 én.

A rikkancs.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtá: Blau és Taufstein. Zenejét szerző: Stoll Agost. Átdolgozták: Ruttkai György és Mérel Adolf.

SZEMÉLYEK:

Mr. James	Arkossy V.	Vértés Gusztó Főti Frida.
Lillian, neje	Fekete A.	Adám, csapos Békés Gyula.
Edith, leánya	Singhoffor V.	Schnauzbart Ligeti V.
Serédi Géza	Bónis Lajos.	Várossy Lendvai O.
Kriskó	Szadai F.	Kiss János Juhai József.
Mari, neje	Pajor Agnes.	Nagy János Németh J.
Poldi, fiuk	Polgár S.	Perjesi Juhász S.

Kezdetek este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Bold. férjem, Klein Miksa elhalálása alkalmával Zimánd Ujfalu községe oly kegyes volt, hogy a községi temetőből egy részt kihalított izraelita vallású temető gyanánt.

Nem mulasztom el ez alkalommal ezen kegyeletes tettükért ugy a főt. plébános és jegyző uraknak, mint az egész községnek leghálásabb köszönetemet kinyilvánítani. Ezen felebaráti cselekedetükkel egyuttal fájdalommat is enyhítették.

Zimánd-Ujfalu, 1904. június 13.

Özv. Klein Miksáné

1806

és családja.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, agymint idült bronchitis, számarhurut

és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban úvegenként 4.— koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli cizéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti-gyár Basel (Svájc).

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fali Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

ALAPÍTTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPÍTTATOTT 1890.

Alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság.

36/904. számhoz.

Meghívás

az Alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság

IX. rendes évi közgyűlésére,mely 1904. évi június hó 29-én délelőtt 1/2 10 órakor
Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében (József
főherceg-ut 22. sz. II. emelet) fog megtartatni.**Napirend:**

1. Az igazgatóság jelentése az 1903. évi üzletről és a társaság ügyeiről, valamint javaslat a békéscsaba-vésztfői vasutnak a társaság több vonalaival való egyesítése tárgyában.

2. A felügyelő-bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban az igazgatóság által előterjesztett 1903. évi mérleg megállapítása és a tisztviselők hovatfordítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottságak a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.

3. Javaslat a részvény-tőke fölemelése és ezzel összefüggőleg az alapszabályok 5. és 8., továbbá 37., 40. és 45. §§-ainak módosítása iránt.

4. Két igazgatósági tag választása az alapszabályok 37. §-a alapján.

5. A felügyelő bizottság tagjainak választása.

Arad, 1904. június hó 18-án.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények vagy a társaság őrizetében lévő kifizetetlen részvényekről szóló letéti jegyek f. évi június hó 25-ik napjának déli 12 óráig Aradon, az Aradi és csanádi gazdasági takarékpénztárnál, letesendők, hol azokról megfelelő elismervények fognak kiadatni. 1804.

**MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CREMET**

(használni.)

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csinos kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár nap használata után megszűntet szepült májfoltot, bőrrakát (mitesszer) és minden arcútszátlanúságot. Masszához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis ezen készítmények valódiak, a melyek az imaras védjeggyel vannak lezárva.

Xamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér. Margit ponder 1 kor. 30 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Szobos: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csémán: Berkes Árpád, Elekén: Uj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyórokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schögl Pál, Kunágotán: Fejes Lajos, Kúrtason: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelemenyi Ferenc, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmagyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankótán: Póssvitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Sobersziban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tancson: Kunz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

**Ékszer tárgyakat,
Órákat,
tört arany- és ezüst-nemű,
zálogcédelüket**a legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcserél**DEUTSCH IZIDOR**

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota. 1078

Legolcsóbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvétetik.

Telefon 438.

Magyar királyi államvasutak.

83982—1904. szám.

Pályázati hirdetmény.

(Vontatási szén szállítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi márczius hó 1-től számítottól egy, illetőleg két éven át, évenként mintegy 70000—100000 tonna vontatási szén szükségletét biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1904. évi július hó 5-ig betérjesztendők, a bántépénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyszintén az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó), valamint minden üzletvezetőségél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes felülvizsgálata mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta

ntján is megrendelhetők, megjegyezve, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányért 30 fillért, az általános feltételekért pedig 50 fillér fizelendő.

A feltételeknek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

A közönséghez.

Az Aradi cipész-mesterek szakcsoportja az évi május hó 23-án közgyűlést tartott, amelyen az összes cipésmesterek egyhangú kívánságához képest kimondották, hogy a cipők eddigi árát csekély százalékkal fölemelik.

E határozat meghozatalára az a körülmény indította a szakcsoportot, hogy a bőr ára tetemesen fölemeikedett, úgy, hogy a cipészek helyzete a vise hetetlenné vált. E nyomasztó viszonyok közepette a cipészek kénytelenek a nagyközönség szves jóindulatához folyamodni s kérni, hogy ezen kis áramelést elnézni sziveskedjenek, annyival is inkább, mivel a cipészek továbbra is erkölcsi kötelességüknek tartják, hogy jó, elsőrendű minőségű anyaggal és kifogástalan munkával szolgálják ki az igen tisztelt közönséget.

Másképp pedig, mint az eddigi árúknak igen csekély százalékkal való fölemelése által nem tudták a cipészek módját ejteni, hogy nyomasztó helyzetükben is minden tekintetben kielégítsék az igen tisztelt közönség igényeit s egyben elhatározták azt is, hogy a vasszegezett bécsi rongy munkát javítás végett el nem fogadják, annál is inkább, mert az nem hazai gyártmány.

Kiváló tisztelettel

**Az Aradi cipész-mesterek
szakcsoportja.**

1578

Az egész világból jövő

hálairatok és elismerő levelek fényes bizonyosságot tesznek arról, hogy a

Hajós-féle**ARADI IBOLYA-CRÉME**

szepülő, májfolt, bibircs, bőrvörösség és mindennemű arcútszátlanúság ellen feltűnő jó és utólráhatatlan készítmény. A bőrbe rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Mappal is használható

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hölgypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gáj), Kossuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerészek urak és Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Figyelmeztetés: A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Klasszikus Regénytár.

E vállalat célja, hogy a külföldi regényirodalom remek alkotásait — a XIX. század elejétől kezdve napjainkig — művészi magyar fordításban és modern kiállításban juttassa a művelt magyar közönség birtokába. Nincs e gyűjteményben egyetlen mű, melynek ösmerete szükséges és nélkülözhetetlen ne volna mindazok számára, a kik a modern műveltség színvonalára akarnak emelkedni. Ez a körülmény, valamint az, hogy mind e remek az eredetihez méltó, annak szépségeit, szellemét, hangját és hangulatát csorbitatlanul visszaadó művészi fordításban most jutnak először a magyar könyvpiacra, adja meg e vállalat becsét és jelentőségét, melyet az alábbi tartalom és a jeles fordítók névsora legékebben igazol.

Tartalom:

<i>Alarcon</i>	A földgolyó	<i>Ifj. Dumas Sándor</i>	A kaméliás hölgy	<i>Kipling</i>	Elborult világ
<i>Balzac</i>	Goriot apó	<i>Elliot</i>	Romola	"	A vitéz kapitány
"	Grandet Eugenia	<i>Flaubert</i>	Bovaryné	<i>Maupassant</i>	A szív
"	Betti néni	"	Salambo	"	Mont-Oriol
<i>Bulwer</i>	Éj és virradat	<i>France Anatole</i>	Bonnard Sylvester	"	Erős mint a halál
"	Aram Jenő	"	vétke	"	Péter és János
<i>Cherbuliez</i>	Feketék és vörösek	"	A sütőház	<i>Mayer K. F.</i>	Borgia Angela
"	Holdenis Meta	<i>Fréytag Gusztáv</i>	Tartozik-Követel	"	A Pescara kísértése
<i>Dickens</i>	Copperfield Dávid	"	(Soll und Haben)	<i>Scott</i>	Ivanhoé
"	A Pickwick-Club	<i>Frenssen</i>	Jörn Uhl	<i>Stendhal</i>	Vörös és fekete
"	Twist Olivér	<i>Fogazzaro</i>	Cortis Dániel	<i>Thackeray</i>	Pendennis története
"	Dombey és fia	<i>Gauthier</i>	Fracasse kapitány	"	Hiuság vására
"	Nickleby Miklós	<i>Gogol</i>	Meghalt lelkek	<i>Tolstoj</i>	Karenin Anna
<i>Daudet Alfonz</i>	Numa Roumestan	<i>Goncourt</i>	Demailly Károly	"	Háboru és béke
"	Tarasconi Tartarin	"	Maupein Renée	<i>Turgenjev</i>	Apák és fiúk
"	Jack	<i>Goncsarow</i>	Oblomow	"	Füst
<i>Dostojevskij</i>	Bűn és bűnhődés	<i>Hugó Victor</i>	A nyomorultak	"	Tavaszi hullámok
<i>Dumas Sándor</i>	Három testőr	<i>Keller Gottfried</i>	Henrik	"	Now (Az új világ)
<i>Ifj. Dumas Sándor</i>	A Clémenceau-ügy			<i>Zola</i>	Germinal

Fordítók:

Ambrus Zoltán
Ambrozovics Dezső
Adorján Sándor
Béla Henrik
Fáy J. Béla

Győry Ilona
Heltai Jenő
Hampelné Pulszki
Polyxéna
Hevesi Sándor

Ignotus
Ifj. Korányi Frigyes
Lyka Károly
Mihály József
Nyitrai József

Salgó Ernő
Szabó Endre
Széchy Károlyné
Voinovich Géza

Kérjük az alábbi megrendelést levágni és az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalának beküldeni.

Megrendelés.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest
 VIII. kerület, Üllői-ut 18. szám, előfizetési felhívást bocsájt ki a következő műre:

Klasszikus regénytár.

Szerkesztik:

Ambrus Zoltán és Dr. Voinovich Géza.

Megjelenik félévenkénti öt kötetes sorozatokba 1904. tavasztól kezdve.

Előfizetési feltételek: A 60 kötetből álló gyűjtemény ára angol vászonkötésben 240 korona és megrendelhető 8 koronás havi részletfizetés mellett, vagy olyformán, hogy az egyes öt kötetes sorozatok a megjelenéskor 20 korona utánvétellel küldetnek meg.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítőre nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos sorozatok a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll a portóköltés hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Szövegi megállapodások érvénytelenek.

E megrendelés vissza nem vonható.

A fenti fizetési feltételeket elfogadom, külön kikötést nem teszek és ezek alapján a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett megrendelem a fentnevezett munkát 60 kötetben 240 korona vételárért, mely fizetendő

a) 8 koronás havi részletekben Budapesten, a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál)

b) sorozatonként a megjelenéskor 20 korona utánvétellel.

) A nem kívánt módosítást átuzandó.

Lakhely és kelet.....

Név és állás:.....

Olvasható sajtókezű aláírást kérünk.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Komoly ösmeretséget**

óhajtók kötni egy igen csinos, szép barna leánnyal 18—22 éves, hozományra nem reflektálok, arcképpel ellátott leveleket Poste restante kérek. Fecske 50. 1577

Vadgalamb 32.

találkozásunk óta nem kaptam levelet, miért nem ír, előnyben részesíteném választ kérek Fecske 50 Poste restante. 1577

Ház eladás!

A Trombita-utca 15. számú ház, több lakással, bolthelyiséggel azonnal eladó. Bővebbet Werner Sándornál, Pécskai-ut 1. sz. 1581

Egy jó karban lévő

női kerékpár szabad kézből előnyös feltételek mellett, azonnal eladó, Simándi ut, asphalt-gyár. 1590

Kiadó.

2 csinosan butorozott különbejártu szoba azonnal kiadó Zoltán-utca 2. sz. alatt. — Bővebbet ugyanott. 1602

Ügyes fiatal ember

azonnal alkalmazást nyer Szirmai és Társa építési anyagok elárulási üzletében. Építési szakmában jártas előnyben részesül.

Fürdőző közönség figyelmébe.

Egy középkorú ösveggy nő ajánlkozik ápoló vagy társalkodónőnek az idei szezonra, bárhova. Beszel magyar, német és román nyelven. Czim a kiadóhivatalban. 1605

+ Elzsírosodást +

ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az életmódot változtatni kellene Thiele zsírmentesítő theája. Csomag 175 fillér, 4 csomagnál bermentes (utánvételes) küldés. Ludwig Thiele Droguist, Mannheim. 3351

Felső kereskedelmi iskolát végzett fiatal ember

kezdő fizetés mellett azonnal felvétetik

Holländer Samuel irodájában Csermőn.

1607
Ajánlatok a céghez küldendők.

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv. Társaságnál.

Kerékpár és varrógép raktár.**Kalmár * József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Varrógépek, kerékpárok

kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1586

Nagy szakszerű javító-műhely.

Országiszert ismert**vizsgalapjainkból**

100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bermentes 1 k. 30 f., mint ke-
reszkötés tokban küldve, a gyürödés
ellen vedve. 100—750 drbig a bermentesi-
tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Lapkihordók

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Centauria gyomorerősítő tea

gyomorgörcs, erős gyomorhurut, régi idült gyomorhajknál és
étvágytalanság ellen biztos szer. Biztos hashajtó idült vastag
bélpangásnál, nehéz székelésnél minden fájdalom nélküli has-
hajtó 1 doboz 2 kor. próba doboz 1.20 kor.

Hurut, nátha, köhögés nyálkásodás, köhögési és torokbeli in-
gernél kitűnő hatású szer a

SENEGA MELLPASTILLA

1 doboz 1 kor. 1049

Kaphato:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

Szűz-Mária gyógyszerárában.

Arad, Boros Béni-tér 15.

Pénzkölcsönt

földekre 4⁰/₁₀₀, 4¹/₁₀₀, aradi belvárosi házakra
4¹/₁₀₀, 4³/₁₀₀, kamat alapon megfelelő tőketörlesztéssel
10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 éves törlesztési időre, a leg-
gyorsabban jutányos feltételek mellett az érték legmaga-
sabb hányadáig közvetitek.

Régebbi kölcsönöket konvertálok. A beke-
belezési költségeket kívánatra előlegezem.

Tíz évi itteni működésem alatt igazoltam, hogy képes
vagyok a legbonyolultabb ügyeket rendezni és
legmagasabb igényeket kielégíteni; ne mulassza
el tehát egy birtokos sem, hogy a mostani kedvező pénzviszo-
nyokat kamat terhének csökkentésére felhasználja, felvilágosi-
tással készséggel szolgálak:

irodámban Aradon: Boros Béni-tér 22. szám

és fiokirodámban.

B. Csabán: Berényi-ut.

Makón: Aradi-utca.

SZUCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitei kölcsönintézet

1336

VAJDA BENO

legorvos

Arad, Szabadságtér színház épület.

Készít rágásra teljesen használható

műfogakat

4 koronától részletfizetésre is. Fog-
gák plombírozása feltűnő olcsón
jótállás mellett fájdalom nélküli fog-
huzás 2 korona. 1247

Seiler Bertalan

passományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle
passományos és gombkötő árukban,

u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok,
selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a
legjutányosabb árak mellett.

Alapított 1860. Telefon 213.

Nyári idényre

utazó és

tenisz ingek

a legújabb színekben, remek vá-
lasztékban kaphatók

Münz I.

uri divat üzletében. 1502

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem remlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közse-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanál sem tagadják meg a
szolgálatot. — a gép jó működé-
seért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetezők

szakszerű javítása elfogadtatik.